

Τ.Ε.Ι ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ/ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΗ ΨΗΦΙΑΚΗ
ΕΠΟΧΗ**

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΕΤΩΝΗΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΕΦΑΝΗΣ

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2016

Τ.Ε.Ι ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ/ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΗ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΠΟΧΗ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΕΦΑΝΗΣ

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2016

Copyright©, 2015

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Allrightsreserved.

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του Τεχνολογικού Ιδρύματος Μεσολογγίου δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τα πνευματικά δικαιώματα και γενικότερα η προστασία των έργων διάνοιας έχει γίνει ένα από τα πιο φλέγοντα ζητήματα στον χώρο της νομικής κατά τα τελευταία χρόνια. Σε αυτό φυσικά συνέβαλλε η έκρηξη του διαδικτύου η οποία έκανε ακόμη εντονότερο το φαινόμενο της πειρατείας.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η ανάδειξη της σημαντικότητας της προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων στη σύγχρονη ψηφιακή εποχή. Σε αυτό το πλαίσιο αναλύεται η έννοια, το περιεχόμενο και οι περιορισμοί των πνευματικών δικαιωμάτων, ενώ στη συνέχεια τίγονται και πιο ειδικά ζητήματα όπως η προστασία τους και η παραβίασή τους.

Ένα από τα σημαντικότερα συμπεράσματα της παρούσας εργασίας είναι ότι θα πρέπει να δημιουργηθεί και να τηρηθεί σε διεθνές επίπεδο ένα ενιαίο νομοθετικό πλαίσιο προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων. Σημαντικά βήματα προς αυτήν την κατεύθυνση έχει κάνει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας, αλλά θα πρέπει να τηρηθούν από όλες τις χώρες μέλη αυτά που προβλέπονται.

Λέξεις Κλειδιά: Πνευματικά δικαιώματα, Πειρατεία

ABSTRACT

Intellectual property rights have become one of the most interesting issues in the field of law over the past few years. Furthermore, the rapid spread of internet came to make the matters worse, due to the extended piracy of audiovisual material.

The purpose of this dissertation is to highlight the importance of the protection of intellectual property rights in the modern digital age. In this context we analyze the meaning, content and limitations of the protection of intellectual property rights and then various more specific issues are raised, such as their violation.

One of the major conclusions of this study is that a unified legal framework about the protection of the intellectual property rights should be established. Nevertheless, important steps towards this direction have been made by the World Intellectual Property Organisation, but they should be followed by all member countries.

Key Words: Intellectual Property Rights, Copyright, Piracy

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	3
ABSTRACT.....	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	7
1.1 Ορισμός.....	8
1.2 Λόγοι ύπαρξης των πνευματικών δικαιωμάτων.....	8
1.2.1 Ανθρωπιστική αιτιολόγηση.....	8
1.2.2 Ουτιλιταριστική αιτιολόγηση.....	9
1.3 Ιστορική αναδρομή.....	10
1.4 Το περιεχόμενο των δικαιωμάτων.....	11
1.4.1 Το περιουσιακό δικαίωμα.....	12
1.4.2 Το ηθικό δικαίωμα.....	14
1.5 Οι περιορισμοί των πνευματικών δικαιωμάτων.....	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η παραβίαση των πνευματικών δικαιωμάτων.....	18
2.1 Η πειρατεία.....	18
2.1.1 Πειρατεία λογισμικού.....	18
2.1.2 Πειρατεία οπτικοακουστικού υλικού.....	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Τρόποι προστασίας υλικού.....	25
3.1 Η νομική προστασία του υλικού που διακινείται μέσω του διαδικτύου.....	25
3.2 Πρακτικές μέθοδοι προστασίας ψηφιακών δεδομένων.....	26
3.2.1 Διαχείριση ψηφιακών δικαιωμάτων (DRM).....	26
3.2.2 Η κρυπτογραφία.....	27
3.3 Η εμπορική συμφωνία κατά της παραποίησης (ACTA).....	29
3.4 Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας (WIPO).....	30
3.4.1 Ανάπτυξη ενός διεθνούς νομοθετικού πλαισίου για την πνευματική ιδιοκτησία.....	33
3.4.2 Η ψηφιακή ατζέντα.....	34
3.4.3 WIPOnet.....	35
3.4.4 Κέντρο διαιτησίας και διαμεσολάβησης.....	36
3.4.5 WIPOCopyrightTreaty.....	36
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Εναλλακτικά μοντέλα παροχής ψηφιακού υλικού.....	38
4.1 Το ελεύθερο λογισμικό.....	38
4.2.1 Amazon Prime.....	40
4.2.2 Netflix.....	41
4.2.3 iTunes.....	42

4.2.4 Spotify	43
4.2.5 Redhat	45
4.2.6 YouTube	47
ΕΠΙΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	50
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	51

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πνευματική ιδιοκτησία βρίσκεται σήμερα παντού, παρόλο που πολλές φορές δεν γίνεται αντιληπτή. Μερικά χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι η δημόσια αναπαραγωγή οπτικοακουστικών έργων σε διάφορα κέντρα διασκέδασης, όπως καφετέριες, εστιατόρια, νυχτερινά κέντρα και αλλού. Έτσι, το εν λόγω οπτικοακουστικό υλικό δεν είναι ευρέως γνωστό ότι προστατεύεται από τη νομοθεσία.

Μάλιστα, με την ραγδαία εξάπλωση του διαδικτύου, παρατηρήθηκε μία έκρηξη πληροφοριών, η οποία συνέβαλλε σημαντικά στην εξάπλωση υλικού που υπόκειται σε νομοθετική προστασία. Φυσικά, αυτή η εξάπλωση δεν γίνεται πάντα με νόμιμο τρόπο.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η παρουσίαση της προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων στη σύγχρονη ψηφιακή κοινωνία. Για αυτόν τον σκοπό η δομή της εργασίας έχει διαμορφωθεί κατάλληλα, έτσι ώστε ο αναγνώστης να λαμβάνει μία πλήρη εικόνα.

Πιο συγκεκριμένα, στο πρώτο κεφάλαιο προσεγγίζεται η έννοια των πνευματικών δικαιωμάτων, ενώ παράλληλα αναλύονται οι λόγοι ύπαρξής τους, το περιεχόμενό τους και οι περιορισμοί που τα διέπουν. Επίσης, γίνεται αναφορά στην ιστορική αναδρομή και τη διαμόρφωση των πνευματικών δικαιωμάτων με την πάροδο του χρόνου.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι τρόποι παραβίασης των πνευματικών δικαιωμάτων, όπως η πειρατεία οπτικοακουστικού και άλλου υλικού.

Το τρίτο κεφάλαιο πραγματεύεται τους τρόπους προστασίας του υλικού και μπορεί να φανεί ιδιαίτερα χρήσιμο σε όλους τους δημιουργούς πρωτότυπου υλικού. Αρχικά γίνεται αναφορά στη νομική προστασία που παρέχεται στο υλικό που διακινείται μέσω του διαδικτύου, ενώ στη συνέχεια παρουσιάζονται πρακτικές μέθοδοι προστασίας των ψηφιακών δεδομένων.

Στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται λόγος για εναλλακτικά μοντέλα παροχής ψηφιακού υλικού, όπως το ελεύθερο λογισμικό.

Τέλος, παρουσιάζονται τα συμπεράσματα που απορρέουν από την παρούσα εργασία και προτείνονται διάφορες πρακτικές για το μέλλον, έτσι ώστε η διακίνηση υλικού μέσω του διαδικτύου να γίνεται με νόμιμο και ασφαλή τρόπο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Τα πνευματικά δικαιώματα

1.1 Ορισμός

Η πνευματική ιδιοκτησία, η όπως είναι διαφορετικά ευρέως γνωστή, τα πνευματικά δικαιώματα ορίζονται ως τα αποκλειστικά δικαιώματα των πνευματικών δημιουργών στο έργο τους. Τα πνευματικά δικαιώματα παραχωρούνται από το νόμο για κάποιο ορισμένο χρονικό διάστημα και κατά το διάστημα αυτό απαγορεύουν σε τρίτους οποιαδήποτε χρήση ή εκμετάλλευση του έργου χωρίς την έγκριση του δημιουργού του. Έτσι, τα πνευματικά δικαιώματα υφίστανται σε έργα λογοτεχνίας, τέχνης, αρχιτεκτονικής, αλλά και λογισμικού και βάσεων δεδομένων (Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιάδου, 2012).

Στην Ελλάδα, ο νόμος που διέπει τα πνευματικά δικαιώματα και προστατεύει τους δημιουργούς είναι ο 2121/1993 (ΦΕΚ Α' 25, 4/3/1993), ο οποίος βασίστηκε στις ιδέες του Παγκοσμίου Οργανισμού Διανοητικής Ιδιοκτησίας. Τέλος, ακολουθώντας τις σύγχρονες ανάγκες και την εξέλιξη της τεχνολογίας, ο συγκεκριμένος νόμος έχει υποστεί σχετικές τροποποιήσεις, έτσι ώστε να συμπεριλάβει και τα ψηφιακά έργα (Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιάδου, 2012).

1.2 Λόγοι ύπαρξης των πνευματικών δικαιωμάτων

Δύο είναι οι βασικοί λόγοι ύπαρξης των πνευματικών δικαιωμάτων και της προστασίας τους, οι οποίοι μπορεί να είναι εκ διαμέτρου αντίθετοι, όμως περισσότερο αλληλοσυμπληρώνονται παρά αλληλοαποκλείονται (pneumatika.dikaiomata.net).

1.2.1 Ανθρωπιστική αιτιολόγηση

Η παρούσα αιτιολόγηση βασίζεται στις θεωρίες περί φυσικού δικαίου, σύμφωνα με το οποίο ο δημιουργός συνδέεται με το έργο του με έναν ιδιαίτερο ψυχικό δεσμό, ο οποίος είναι αναπαλλοτρίωτος και ο νόμος οφείλει να τον προστατέψει. Έχει τις ρίζες της στη Γαλλική Επανάσταση και στον Διαφωτισμό και αναγνωρίζει την ανάγκη του δημιουργού

που παράγει έργα για βιοποριστικούς σκοπούς να μπορεί να εκμεταλλεύεται κατ' αποκλειστικότητα το έργο του.

Ο δημιουργός είναι πάντα ένα φυσικό πρόσωπο, παρόλα αυτά ενδέχεται να εμπλέκονται και άλλα άτομα στην οικονομική εκμετάλλευση του έργου, όπως εκδότες και παραγωγοί. Έτσι, ο νόμος οφείλει να προστατεύει τόσο τα δικαιώματα του δημιουργού, όσο και των ατόμων που έχει αναθέσει ο ίδιος να διαχειρίζονται την οικονομική εκμετάλλευση του έργου του. Παρόλα αυτά, ο δημιουργός ακόμη και αν το θέλει δεν μπορεί να παραχωρήσει όλα τα δικαιώματά του, ενώ παράλληλα πάντα θα πρέπει να αξιώνεται και να του παραχωρείται εύλογη αμοιβή από κάθε οικονομική εκμετάλλευση του έργου του. Έτσι, η προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων μπορεί να λειτουργήσει και ως μέσο προώθησης της πολιτισμικής κληρονομιάς.

1.2.2 Ουτιλιταριστική αιτιολόγηση

Η δεύτερη αιτιολόγηση βασίζεται στην λογική της κατοχύρωσης της ευρεσιτεχνίας, δηλαδή στη χορήγηση ενός αποκλειστικού δικαιώματος, το οποίο μπορεί να λειτουργήσει ως κίνητρο για τη δημιουργία νέων μορφών προστασίας του υλικού. Σύμφωνα με αυτή τη θεωρία, ο δημιουργός προσδοκώντας την αποκόμιση κέρδους από την οικονομική εκμετάλλευση του έργου του, προσπαθεί να δημιουργήσει πρωτότυπα έργα, τα οποία πολλές φορές ωφελούν το κοινωνικό σύνολο. Συνεπώς, αυτή η θεωρία αντιμετωπίζει τον δημιουργό ως ένα νομικό πρόσωπο, το οποίο καθορίζει και συντονίζει την παραγωγική διαδικασία.

Παράλληλα, τα δικαιώματα του δημιουργού μπορούν να μεταβιβαστούν ελεύθερα, όπως άλλωστε και όλα τα κοινά περιουσιακά δικαιώματα. Η βασική προϋπόθεση προστασίας δεν είναι η πρωτοτυπία, αλλά ο κόπος του δημιουργού και η επένδυση χρόνου και χρήματος. Έτσι, ο στόχος της προστασίας διαμορφώνεται και δεν περιορίζεται μόνο στη διατήρηση του δεσμού δημιουργού και δημιουργήματος, αλλά επεκτείνεται και στην προστασία του υλικού που αντιγράφεται και γίνεται αντικείμενο οικονομικής εκμετάλλευσης.

1.3 Ιστορική αναδρομή

Η έννοια της πνευματικής ιδιοκτησίας, καθώς και η νομική της προστασία είναι σχετικά πρόσφατες έννοιες αφού εμφανίστηκαν στο προσκήνιο για πρώτη φορά γύρω στον 18^ο αιώνα. Η αρχή της προστασίας των έργων διάνοιας έγινε με την απονομή κάποιων προνομίων σε τυπογράφους κατά τον 15^ο αιώνα. Τα εν λόγω προνόμια αφορούσαν στην προστασία του τυπογράφου, δηλαδή στην προστασία της οικονομικής του επένδυσης, έτσι ώστε να αποφευχθούν ανατυπώσεις έργων από τρίτους. Όπως γίνεται κατανοητό αυτά τα προνόμια δεν αποσκοπούσαν στην προστασία των δικαιωμάτων των δημιουργών πάνω στο έργο τους αλλά αποκλειστικά και μόνο στην προστασία των τυπογράφων.

Ο πρώτος νόμος που θεμελίωσε τα δικαιώματα του δημιουργού ήταν αγγλικός και ονομάζεται: “Act for the Encouragement of Learning, by vesting the Copies of Printed Books in the Authors or purchases of such Copies, during the Times therein mentioned” (Act 8 Anne C 19). Ο νόμος αυτό εφαρμόστηκε το 1709 από τη βασίλισσα Άννα και προέβλεπε το αποκλειστικό δικαίωμα του δημιουργού επί του έργου του. Ο χρονικός ορίζοντας της προστασίας του δικαιώματος του δημιουργού ήταν τα 14 έτη από την ημέρα δημοσίευσης του έργου, ενώ παράλληλα προέβλεπε και κάποια δυνατότητα παράτασης εφόσον γινόταν η σχετική αίτηση.

Καθοριστικό ρόλο στην κατοχύρωση των πνευματικών δικαιωμάτων έπαιξε η Γαλλική Επανάσταση, κατά τη διάρκεια της οποίας συνδέθηκε η πνευματική ιδιοκτησία με το φυσικό δίκαιο. Με άλλα λόγια αναγνωρίστηκε ότι ο δημιουργός έχει το θεμελιώδες δικαίωμα στο έργο του και κατά συνέπεια ο νόμος οφείλει να το προστατέψει. Έτσι, θεσπίστηκαν άλλοι δύο νόμοι το 1791 και το 1793 σχετικά με την προστασία του δημιουργού.

Κατά τον 19^ο αιώνα πολλά ευρωπαϊκά κράτη ενσωμάτωσαν στο δίκαιό τους ανάλογες νομοθεσίες, ενώ την ίδια εποχή πολλά σωματεία διανοουμένων και λογοτεχνών έδωσαν μεγάλο αγώνα για την ενίσχυση του θεσμού. Σε αυτό το πλαίσιο, ο Βίκτωρ Ουγκώ ίδρυσε τη Διεθνή Φιλολογική και Καλλιτεχνική Ένωση, η οποία λειτουργεί μέχρι και σήμερα σε διεθνές επίπεδο. Όλη αυτή η προσπάθεια κατοχύρωσης των πνευματικών δικαιωμάτων των δημιουργών ευοδώθηκε τελικά το 1886 με τη σύναψη της Διεθνούς Συμβάσεως της Βέρνης, όπου η πνευματική ιδιοκτησία αναγνωρίστηκε ως αντικείμενο προστασίας παγκοσμίως.

<http://www.pareisfrisis.gr.chtm?prnbr=28851>

Παρόλα αυτά, στην Ελλάδα η προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας άργησε να θεσπιστεί. Η αρχή έγινε το 1835 όταν στον Ποινικό Κώδικα προστέθηκε το άρθρο 432, το οποίο χαρακτήριζε ως ποινικό αδίκημα την αναπαραγωγή ή την κυκλοφορία βιβλίων ή άλλων τυπωμένων εγγράφων, μουσικών συνθέσεων, χαλκογραφιών, ιχνογραφιών, πινάκων γεωγραφικών χωρίς τη συναίνεση του συγγραφέα. Μάλιστα, ο ίδιος νόμος προέβλεπε έναν χρονικό ορίζοντα προστασίας 15 ετών από την πρώτη έκδοση του έργου. Επιπρόσθετα, το άρθρο 371 του ίδιου νόμου περιελάμβανε στην έννοια της κλοπής και «τα έργα του ανθρώπινου νους».

1.4 Το περιεχόμενο των δικαιωμάτων

Το περιεχόμενο του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας χωρίζεται σύμφωνα με το Ελληνικό δίκαιο σε περιουσιακό και ηθικό. Στις επόμενες ενότητες θα αναλυθεί τόσο το περιουσιακό πνευματικό δικαίωμα όσο και το ηθικό.

1.4.1 Το περιουσιακό δικαίωμα

Το περιουσιακό δικαίωμα επικεντρώνεται στην οικονομική εκμετάλλευση του έργου. Γενικότερα, οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή εκμετάλλευση από τρίτους θα πρέπει να συνοδεύεται και από την αντίστοιχη αμοιβή για τον δημιουργό του.

Το περιουσιακό δικαίωμα μπορεί να χωριστεί και αυτό σε επιμέρους εξουσίες, γεγονός που είναι πολύ σημαντικό, διότι νομοθετικά επιτρέπεται ρητά η ξεχωριστή εκμετάλλευση για κάθε μία επιμέρους εξουσία. Έτσι, ο δημιουργός μπορεί είτε να μεταβιβάσει είτε να παραχωρήσει μίας σχετική άδεια εκμετάλλευσης μόνο για μία ή και για όλες αυτές τις εξουσίες. Οι βασικότερες εξουσίες αναφέρονται παρακάτω:

- **Εγγραφή**

Η εξουσία της εγγραφής αναφέρεται στην αποτύπωση της εκτέλεσης ενός έργου σε κάποιο υλικό υπόστρωμα, όπως για παράδειγμα η ηχογράφηση μίας μουσικής σύνθεσης. Η εξουσία αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική για τα έργα που η δημιουργία τους προϋποθέτει την εγγραφή τους, αλλά και για τα έργα που παρουσιάζουν προϋπάρχουσες εκτελέσεις εγγραφής, όπως για παράδειγμα κάποιο θεατρικό έργο.

- **Αναπαραγωγή**

Η εξουσία της αναπαραγωγής αναφέρεται στην παραγωγή νέων σταθερών υλικών υποστρωμάτων, τα οποία παρουσιάζουν επανάληψη της υλικής ενσωμάτωσης του έργου, όπως για παράδειγμα, οι φωτοτυπίες, η εκτύπωση βιβλίων κ.α. Επίσης, στα πλαίσια της νέας ψηφιακής εποχής περιλαμβάνονται στην εξουσία της αναπαραγωγής και η τοποθέτηση του υλικού σε έναν διακομιστή, αλλά και το κατέβασμα και η αποθήκευση του εν λόγω υλικού στον προσωπικό ηλεκτρονικό υπολογιστή του χρήστη.

- **Δημιουργία παράγωγου έργου**

Η εξουσία δημιουργίας παράγωγου έργου μπορεί να καλύψει τις περιπτώσεις μετάφρασης, διασκευών ή ακόμη και μετατροπής του αρχικού έργου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η μετατροπή ενός βιβλίου σε ταινία. Παρόλα

αυτά, η συγκεκριμένη εξουσία περιλαμβάνει μόνο τη δημόσια χρήση του παράγωγου έργου. Έτσι, για παράδειγμα δεν μπορεί να αποτραπεί κάποια ιδιωτική μετάφραση του έργου, η οποία δεν προβάλλεται στο ευρύ κοινό.

- **Διανομή**

Η εξουσία της διανομής αφορά στα κανάλια μετάδοσης και αναπαραγωγής των ήδη παραχθέντων αντιτύπων. Συνοπτικά, ο δημιουργός μπορεί να αποφασίσει εάν και με ποιον τρόπο θα γίνει η διανομή των αντιτύπων του έργου του. Ωστόσο, η εξουσία αυτή περιορίζεται στην πρώτη διάδοση του κάθε αντιτύπου. Αυτό μπορεί να γίνει αντιληπτό με ένα πολύ απλό παράδειγμα. Εάν κάποιος συγγραφέας επιλέξει να εκδώσει το βιβλίο του, τότε δεν μπορεί να καθορίσει την κυκλοφορία του εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με τα παραπάνω, ο αγοραστής του βιβλίου μπορεί να προβεί σε περαιτέρω πώληση του αντιτύπου χωρίς τη λήψη συναίνεσης από τον δημιουργό.

- **Εκμίσθωση και δημόσιος δανεισμός**

Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα εξουσία σχετίζεται με την εκμίσθωση και το δημόσιο δανεισμό. Έτσι, η αγορά ενός αντιτύπου δεν δίνει την εξουσία στον αγοραστή για δημόσια εκμίσθωση. Και σε αυτήν την περίπτωση η εξουσία αυτή μπορεί να γίνει περισσότερο κατανοητή μέσω ενός παραδείγματος. Τα Video Club, δεν αρκεί απλά να αγοράσουν τα DVD που νοικιάζουν, αλλά πρέπει να λαμβάνουν σχετική άδεια από την εταιρεία παραγωγής και διανομής που διαχειρίζεται τα πνευματικά δικαιώματα της ταινίας.

- **Ραδιοτηλεοπτική μετάδοση**

Τέλος, η ραδιοτηλεοπτική μετάδοση υλικού είναι και αυτή μία ξεχωριστή εξουσία που αναφέρεται στον δημιουργό και του δίνει το δικαίωμα να απαγορεύσει ή να επιτρέψει τη μετάδοση του έργου του μέσω των ραδιοτηλεοπτικών μέσων. Αξίζει σε αυτό το σημείο να τονισθεί ότι η ραδιοτηλεοπτική μετάδοση είναι ξεχωριστή εξουσία από τη δημόσια εκτέλεση.

Ειδικά για τα εικαστικά έργα η ελληνική νομοθεσία έχει θεσπίσει το δικαίωμα παρακολούθησης, τόσο για το δημιουργό του όσο και για τους κληρονόμους του. Το

δικαίωμα παρακολούθησης προστατεύει έργα που πωλούνται σε δημόσιους πλειστηριασμούς ή από κάποιον έμπορο τέχνης. Στην περίπτωση αυτή ο δημιουργός θα πρέπει να λάβει το 5% της τιμής πώλησης. Το εν λόγω δικαίωμα θεσπίστηκε σε μία προσπάθεια εξομάλυνσης των αδικιών της αγοράς. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι τα έργα που λαμβάνουν μεγάλη αξία πολλά χρόνια μετά τη δημιουργία τους ακόμη και μετά θάνατον του δημιουργού τους, ενώ η αρχική πώληση έγινε με μία πολύ χαμηλότερη τιμή. Σε αυτήν την περίπτωση, ο δημιουργός αδικείται αφού την αύξηση αυτή της αξίας του έργου την εκμεταλλεύονται άλλοι μεταγενέστερα. Μέσω αυτής της ρύθμισης, ο δημιουργός λαμβάνει έστω ένα μικρό μερίδιο από αυτήν την αύξηση της αξίας.

1.4.2 Το ηθικό δικαίωμα

Το ηθικό δικαίωμα πηγάζει από τον ιδιαίτερο δεσμό που αναπτύσσεται μεταξύ του δημιουργού και του έργου του, αφού αυτό αντικατοπτρίζει την προσωπικότητα του. Όπως και το περιουσιακό δικαίωμα, έτσι και το ηθικό παρουσιάζει διάφορες εξουσίες. Παρόλα αυτά, η βασική διαφορά του ηθικού δικαιώματος έναντι του περιουσιακού είναι ότι δεν αντιστοιχεί σε κάποια αμοιβή για τον δημιουργό και ούτε και εξαγοράζεται. Επιπρόσθετα, το ηθικό δικαίωμα είναι αμεταβίβαστο και ο δημιουργός του δεν μπορεί να παραιτηθεί από αυτό.

Οι επιμέρους εξουσίες που απορρέουν από το ηθικό δικαίωμα είναι οι εξής:

- **Δημοσίευση**

Ο δημιουργός ενός έργου έχει το δικαίωμα να αποφασίσει εάν, πότε και πώς θα δημοσιευτεί κάποιο έργο του. Οποιαδήποτε δημοσίευση χωρίς την έγκρισή του ή οποιαδήποτε παρακώλυση της δημοσίευσης του έργου αντίκειται στο ηθικό του δικαίωμα. Παρόλα αυτά, η εξουσία αυτή αναφέρεται μόνο στην πρώτη δημοσίευση. Έτσι, για παράδειγμα, εάν κάποιος συγγραφέας παραχωρήσει σε κάποιον εκδοτικό οίκο κάποια αποκλειστική άδεια έκδοσης του έργου του, δεν μπορεί στη συνέχεια να παραχωρήσει σε κάποιον άλλο εκδοτικό οίκο την ίδια άδεια επικαλούμενος το ηθικό του δικαίωμα. Αντίθετα, μετά από την παραχώρηση της σχετικής άδειας, ο εκδότης υποχρεούται να εκδώσει το έργο σε κάποιο εύλογο χρονικό διάστημα.

- **Πατρότητα**

Η εξουσία της πατρότητας αναφέρεται στη μνεία του ονόματος του δημιουργού κάθε φορά που αναπαράγεται το έργο του. Παρόλα αυτά, εάν αυτός δεν επιθυμεί τη δημοσιοποίηση του ονόματός του, μπορεί είτε να διατηρήσει την ανωνυμία του είτε να χρησιμοποιήσει κάποιο ψευδώνυμο. Από αυτήν την εξουσία απορρέει ότι κάθε συμφωνία συγγραφής τμημάτων ενός βιβλίου από άλλο άτομο, ακόμη και επί πληρωμή, θεωρείται άκυρη.

- **Ακεραιότητα του έργου**

Ο δημιουργός μπορεί να απαγορεύει κάθε αλλοίωση ή μετατροπή του έργου του, ακόμη και στην περίπτωση που το υλικό μέσο δεν του ανήκει. Έτσι, για παράδειγμα ο δημιουργός του έργου μπορεί να απαγορεύσει στον αγοραστή του έργου του να το τροποποιήσει με οποιονδήποτε τρόπο. Ένα παράδειγμα προσβολής του δικαιώματος της ακεραιότητας του έργου είναι στην Γαλλία ο χρωματισμός των ασπρόμαυρων ταινιών.

- **Προσπέλαση στο έργο**

Ο δημιουργός έχει το δικαίωμα προσπέλασης στα έργα του ακόμη και εάν αυτά βρίσκονται σε ιδιωτική συλλογή, η οποία δεν είναι προσβάσιμη για το ευρύ κοινό. Αντίστοιχα, ο κάτοχος του έργου είναι υποχρεωμένος να επιτρέπει την πρόσβαση του δημιουργού στο έργο του.

- **Μετάνοια**

Για την περίπτωση των έργων λόγου ή επιστήμης ο δημιουργός έχει το δικαίωμα να υπαναχωρήσει από διάφορες συμβάσεις που αφορούν σε μεταβίβαση των δικαιωμάτων του ή εκμετάλλευσης των έργων του, εάν οι πεποιθήσεις του δημιουργού έχουν αλλάξει ή οι περιστάσεις. Με αυτόν τον τρόπο μπορεί να προστατεύσει ο δημιουργός την προβολή της προσωπικότητάς του. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ένας άπιστος συγγραφέας βιβλίων που αντιτίθενται στον χριστιανισμό, ο οποίος έγινε πιστός χριστιανός- αλλαγή πεποιθήσεων.

1.5 Οι περιορισμοί των πνευματικών δικαιωμάτων

Παρόλο που, όπως έχει γίνει αναφορά εκτεταμένα, γίνεται μεγάλη προσπάθεια έτσι ώστε ο δημιουργός του έργου να εξασφαλίζει τα δικαιώματά του πάνω σε αυτό, τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας έχουν και κάποιους περιορισμούς. Οι περιορισμοί αυτοί σχετίζονται με το δικαίωμα του χρήστη να μπορεί να απολαμβάνει το αποκτηθέν προϊόν ή δημιούργημα.

Σε αυτήν την περίπτωση εφαρμόζεται η αρχή της εύλογης χρήσης (fairuse), σύμφωνα με την οποία ο αγοραστής του προϊόντος δεν είναι υποχρεωμένος να πάρει την άδεια του δημιουργού, εφόσον χρησιμοποιεί το προϊόν στα πλαίσια της εύλογης χρήσης. Αυτή η διάταξη συναντάται στο σύστημα copyright, το οποίο δεν εφαρμόζεται στην Ελλάδα, η οποία εφαρμόζει το σύστημα *droit d'auteur*. Το σύστημα αυτό δεν περιέχει κάποια ανάλογη διάταξη, παρά μόνο κάποιες μεμονωμένες εξαιρέσεις που αναφέρονται ρητά από το νόμο. Συνεπώς, όποιες χρήσεις ξεπερνούν αυτές τις εξαιρέσεις προσβάλλουν το δικαίωμα του δημιουργού. Ωστόσο, οι εν λόγω περιορισμοί αφορούν μόνο στο περιουσιακό δικαίωμα του δημιουργού και όχι στο ηθικό, το οποίο θα πρέπει πάντα να γίνεται αποδεκτό.

Μία βασική εξαίρεση της νομοθεσίας είναι η χρήση του υλικού στο περιβάλλον της ιδιωτικής σφαίρας του αγοραστή ενός νόμιμου αντίτυπου του έργου. Έτσι, ο χρήστης μπορεί να αναπαράγει στο σπίτι του το νόμιμο αντίτυπο μίας ταινίας χωρίς να υποχρεούται να καταβάλλει κάποια αμοιβή. Ως ιδιωτική χρήση νοείται η χρήση που γίνεται είτε εντός του στενού οικογενειακού περιβάλλοντος του αγοραστή, είτε στα πλαίσια του στενού κοινωνικού του κύκλου.

Παρόλα αυτά, η ιδιωτική χρήση δεν θα πρέπει να παρακωλύει την κανονική εκμετάλλευση του έργου. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αναπαραγωγής στη σφαίρα του ιδιωτικού χώρου, η οποία όμως παρεμποδίζει την κανονική εκμετάλλευση του έργου είναι η αναπαραγωγή κάποιου αρχιτεκτονικού σχεδίου σε μορφή κτιρίου. Αντίθετα, επιτρέπεται η αναπαραγωγή του κτιρίου μόνο ως φωτοτυπία και ποτέ ως συγκεκριμένη κατασκευή.

Ένα άλλο παράδειγμα ιδιωτικής χρήσης είναι η αντιγραφή των μουσικών CD, εάν τα αντίτυπα παραμένουν σε άτομα που ανήκουν στο οικογενειακό περιβάλλον ή στον στενό κοινωνικό κύκλο του αγοραστή του αντιτύπου. Από την άλλη, η αντιγραφή ενός μουσικού CD για κάποιον άγνωστο ξεφεύγει από τα όρια της ιδιωτικής χρήσης.

Φυσικά, άμεση συνέπεια της ιδιωτικής χρήσης είναι η απώλεια εσόδων για τον δημιουργό του έργου. Για αυτόν τον λόγο, ο νόμος έχει μεριμνήσει και επιβάλλει στα τεχνικά μέσα που χρησιμοποιούνται για την αναπαραγωγή των έργων ειδικό φόρο, ο οποίος προστίθεται στην τιμή πώλησής τους και αποδίδεται στους δημιουργούς μέσω της απόδοσής του στον οργανισμό συλλογικής διαχείρισής και στα σωματεία τους.

<http://www.vcdc.gr/forum/viewtopic.php?f=44&t=18427&start=80>

Εκτός από την ιδιωτική χρήση, ένας άλλος περιορισμός είναι η παράθεση αποσπασμάτων. Πιο συγκεκριμένα, προβλέπεται από το νόμο η αναπαραγωγή αποσπασμάτων έργων χωρίς την άδεια του δημιουργού και χωρίς και την απόδοση αμοιβής σε αυτόν. Παρόλα αυτά, η αν λόγω παράθεση αποσπασμάτων θα πρέπει αν αποσκοπεί στην υποστήριξη της γνώμης του ατόμου που αναπαράγει το απόσπασμα ή μερικές φορές και την κριτική της γνώμης του αρχικού δημιουργού. Έτσι, θα πρέπει να δίδεται ιδιαίτερη προσοχή, έτσι ώστε η παράθεση αποσπασμάτων να είναι περιορισμένη και να χρησιμοποιείται στο βαθμό που εξυπηρετεί τον ανωτέρω σκοπό.

Ωστόσο, αυτός ο περιορισμός δεν αφορά μόνο σε έργα του λόγου, όπως γραπτά κείμενα, αλλά επεκτείνεται και στο οπτικοακουστικό υλικό. Η εξασφάλιση του ηθικού δικαιώματος του δημιουργού εξασφαλίζεται από τον νόμο, αναφέροντας ότι η παράθεση του αποσπάσματος θα πρέπει να συνοδεύεται και από την αναφορά του ονόματος του δημιουργού.

Μία ακόμη εξαίρεση αποτελεί η χρήση για λόγους ενημέρωσης, σύμφωνα με την οποία επιτρέπεται η αναμετάδοση υλικού από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, με σκοπό την ενημέρωση του κοινού για επίκαιρα ζητήματα. Παράλληλα προβλέπεται η παρουσίαση περιλήψεων ή ακόμη και αποσπασμάτων ομιλιών που έχουν γίνει δημόσια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η παραβίαση των πνευματικών δικαιωμάτων

2.1 Η πειρατεία

Η πειρατεία ορίζεται ως η αναρμόδια κατοχή ή και χρήση λογισμικού και οπτικοακουστικού υλικού. Κατά τη γνώμη πολλών, είναι έγκλημα και δεν διαφέρει σε κάτι από την κλοπή του υλικού από τα ράφια ενός καταστήματος.

Η αγορά λογισμικού ή οπτικοακουστικού υλικού δεν κάνει τον αγοραστή κάτοχο των πνευματικών δικαιωμάτων του έργου. Ουσιαστικά η αγορά συνεπάγεται με το δικαίωμα χρήσης του προϊόντος, υπό κάποιους περιορισμούς οι οποίοι επιβάλλονται από τον δημιουργό και κάτοχο των πνευματικών δικαιωμάτων. Μάλιστα, κάθε έργο συνοδεύεται και από ακριβείς κανόνες, οι οποίοι αναγράφονται στην άδεια που συνοδεύει το προϊόν.

Με την αγορά, ο καταναλωτής συμφωνεί να τηρήσει τους όρους της άδειας, η οποία περιορίζει τη χρήση και την εκμετάλλευση του υλικού. Για παράδειγμα, στην περίπτωση αγοράς λογισμικού μπορεί η άδεια να επιτρέπει την εγκατάσταση του λογισμικού σε έναν μόνο υπολογιστή και περιορίζει τη δημιουργία εφεδρικού αντιγράφου. Παρόλα αυτά, στη περίπτωση της αγοράς λογισμικού, η άδεια ενδέχεται να επιτρέπει την εγκατάσταση του προγράμματος και σε περισσότερους υπολογιστές.

2.1.1 Πειρατεία λογισμικού

Υπάρχουν πολλές μορφές πειρατείας λογισμικού:

- Η χρήση ενός προγράμματος που συνοδεύεται από άδεια χρήσης για έναν υπολογιστή από περισσότερους υπολογιστές. Αυτή είναι και η συνηθέστερη μορφή παράνομης χρήσης λογισμικού, αφού απαιτείται ξεχωριστή άδεια για κάθε υπολογιστή στον οποίο εγκαθίσταται ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα. Η μορφή αυτή μπορεί να παρουσιάζεται και ως:
 - Η αντιγραφή του λογισμικού χωρίς άδεια χρήσης είτε από ιδιώτες είτε από εταιρείες.

- Η δήλωση μικρότερου αριθμού εγκαταστάσεων από μία εταιρεία που διαθέτει συγκεκριμένο αριθμό αδειών.
 - Ο δανεισμός ή η μεταβίβαση προγραμμάτων και λογισμικού μέσω φίλων ή συνεργατών.
 - Η πώληση ολόκληρου του ηλεκτρονικού υπολογιστή, στο σκληρό δίσκο του οποίου βρίσκονται όλα τα αντίγραφα του λογισμικού που χρησιμοποιούσε ο παλαιός κάτοχος. Μάλιστα, πολλές φορές οι πωλητές ηλεκτρονικών υπολογιστών για να κάνουν την προσφορά πιο δελεαστική προσφέρουν προεγκατεστημένα διάφορα προγράμματα τα οποία δε συνοδεύονται από τις αντίστοιχες άδειες.
- Η πλαστογράφηση ή η απομίμηση του λογισμικού. Η μορφή αυτή παραπέμπει στην παράνομη αναπαραγωγή και πώληση του λογισμικού, έτσι ώστε να φαίνεται ότι τηρούνται όλες οι νόμιμες διαδικασίες. Έτσι, συχνά πωλείται λογισμικό, το οποίο περιλαμβάνει μία πιστή απομίμηση της συσκευασίας των λογοτύπων, αλλά ακόμη και των ολογραμμάτων. Η απομίμηση του λογισμικού διακρίνεται σε συστηματική και μη συστηματική αντιγραφή προϊόντων, ενώ και στις δύο κατηγορίες απουσιάζει η νόμιμη άδεια χρήσης και παρέχεται συνήθως κάποια πλαστογραφημένη. Συνεπώς, καθώς εξελίσσεται η τεχνολογία που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την πλαστογράφηση, ακόμη και οι πιο ενημερωμένοι καταναλωτές συχνά αδυνατούν να ξεχωρίσουν το πρωτότυπο λογισμικό από το πλαστό, αφού το δεύτερο παρουσιάζεται και προωθείται με τρόπο που να μοιάζει και να ανταγωνίζεται το αυθεντικό προϊόν.
 - Το διαδικτυακό «κατέβασμα» λογισμικού από το διαδίκτυο χωρίς τη ρητή άδεια του δημιουργού. Αυτός είναι ένας ακόμη δημοφιλής τρόπος πειρατείας λογισμικού, ο οποίος ανθίζει στις μέρες μας, καθώς στο διαδίκτυο υπάρχουν πάρα πολλές ιστοσελίδες οι οποίες παρέχουν παράνομα προϊόντα. Σε αυτήν την κατηγορία εμπίπτει και ο διαμοιρασμός αρχείων και προγραμμάτων μέσω των δικτύων peer-to-peer. Τα δίκτυα αυτά δίνουν τη δυνατότητα στους χρήστες του διαδικτύου να διαμοιράζονται όλα τα αρχεία και το λογισμικό που έχουν εγκατεστημένο στους ηλεκτρονικούς τους υπολογιστές χωρίς λογοκρισία ή κάποιον άλλο έλεγχο, προάγοντας με αυτόν τον τρόπο και τη βασική ιδέα της δημιουργίας του διαδικτύου. Παράλληλα, η απλή δομή, το μηδαμινό κόστος, αλλά

και η άναρχη ροή της πληροφορίας είναι τα χαρακτηριστικά των δικτύων peer-to-peer που τα καθιστούν μοναδικά. Με αυτόν τον τρόπο δημιουργούνται δυναμικά αναπτυσσόμενοι χώροι ανταλλαγής περιεχομένου, οι οποίοι βασίζονται στους ίδιους τους χρήστες.

2.1.2 Πειρατεία οπτικοακουστικού υλικού

Κατά τη δεκαετία του 1970, η πειρατεία του οπτικοακουστικού υλικού γίνεται πλέον μία οικιακή πρακτική και δεν απαιτεί ούτε εξειδικευμένες γνώσεις αλλά ούτε και ακριβά μηχανήματα. Έτσι, πολλοί αντέγραφαν τα βινύλια σε κασέτες και τα διαμοίραζαν στους φίλους τους. Επιπρόσθετα και οι κασέτες με τη σειρά τους μπορούσαν να αντιγραφούν και να δημιουργηθούν καινούριες με διάφορα τραγούδια. Κάπως έτσι ξεκίνησε η πειρατεία της μουσικής.

Στη συνέχεια, με την εξέλιξη της τεχνολογίας εμφανίστηκαν τα CD ήχου, τα οποία ήταν ακόμη πιο εύκολο να αντιγραφούν. Παράλληλα με την εξέλιξη των ηλεκτρονικών υπολογιστών και την εμφάνιση της μουσικής σε ψηφιακή μορφή Mp3, η πειρατεία μουσικής πήρε τεράστιες διαστάσεις, δημιουργώντας ένα κλίμα αθέμιτου ανταγωνισμού για όλη τη μουσική βιομηχανία.

Τα παράνομα αντίτυπα μουσικής διακρίνονται στις παρακάτω κατηγορίες:

- Πειρατικά

Τα πειρατικά αντίτυπα είναι εκείνα που αναπαράγουν το πρωτότυπο με σκοπό το κέρδος, χωρίς την άδεια του δημιουργού ή της εταιρείας παραγωγής. Η συσκευασία των πειρατικών αντιτύπων είναι διαφορετική από εκείνη των γνήσιων και συνήθως περιλαμβάνουν συλλογές με τραγούδια κάποιου καλλιτέχνη.

- Παραχαραγμένα

Τα παραχαραγμένα αντίτυπα είναι έτσι συσκευασμένα ώστε να μοιάζουν με τα γνήσια. Μάλιστα, όλα τα λογότυπα και οι ονομασίες της παραγωγού εταιρείας αναφέρονται, έτσι ώστε ο καταναλωτής να μην μπορεί να καταλάβει ότι πρόκειται για παράνομο αντίτυπο.

- Bootlegs

Τα γνωστά ως Bootlegs είναι ουσιαστικά παράνομες ηχογραφήσεις ζωντανών εκτελέσεων ή ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων. Φυσικά η ηχογράφηση γίνεται χωρίς την άδεια των αρμοδίων. Συνήθως, τα εν λόγω έργα διατίθενται μέσω του διαδικτύου με τους παρακάτω τρόπους:

- Downloads

Μέσω του διαδικτύου ο χρήστης μπορεί να κατεβάσει το μουσικό κομμάτι και στη συνέχεια να το αποθηκεύσει στον ηλεκτρονικό του υπολογιστή.

- Streaming Audio

Εναλλακτικά, υπάρχουν πολλές πλατφόρμες που παρέχουν την αναπαραγωγή του μουσικού κομματιού σε πραγματικό χρόνο. Σε αυτήν την περίπτωση η ποιότητα του ήχου είναι μειωμένη, έτσι ώστε να γίνεται πιο εύκολα η διαδικτυακή αναπαραγωγή.

Παρόμοια έκταση έχει λάβει και η πειρατεία των ταινιών, με ανάλογα αποτελέσματα και μειώσεις κερδών στις εταιρείες παραγωγής. Πιο συγκεκριμένα, η πειρατεία στον χώρο του κινηματογράφου ορίζεται ως η παράνομη λήψη, η αντιγραφή ή η χρήση προστατευμένου από πνευματικά δικαιώματα οπτικοακουστικού υλικού χωρίς την άδεια του δημιουργού. Όπως είναι φυσικό, με την εξέλιξη της τεχνολογίας η αντιγραφή και η διακίνηση βίντεο στο διαδίκτυο είναι πλέον καθημερινό φαινόμενο, όπως και η παράνομη έκδοση, πώληση και προώθηση ταινιών.

Η πειρατεία ταινιών ξεκίνησε από την εποχή που οι ταινίες γράφονταν σε βιντεοκασέτες- Video Home System (VHS). Έτσι, κατά τη δεκαετία του 1980, όταν κυκλοφόρησαν τα πρώτα συστήματα αντιγραφής βίντεο (VCR), η πειρατεία έκανε την πρώτη της εμφάνιση. Παρόλα αυτά, εκείνη την εποχή η αντιγραφή μίας βιντεοκασέτας σε μία άλλη ήταν επιτρεπτή, σύμφωνα με το δόγμα πνευματικής ιδιοκτησίας των Ηνωμένων Πολιτειών, το οποίο επέτρεπε στον αγοραστή να κάνει ένα αντίγραφο για προσωπική χρήση. Από τεχνικής πλευράς, η αντιγραφή μίας κασέτας σε μία άλλη απαιτούσε δύο συστήματα αντιγραφής VCR, ενώ η έκταση που λάμβανε θεωρήθηκε αμελητέα από τις μεγάλες εταιρείες παραγωγής.

Με την εμφάνιση του διαδικτύου και όταν οι συνδέσεις ήταν ακόμη dialup και αρκετά αργές, το ποσοστό της πειρατείας ταινιών που χρησιμοποιούσε το διαδίκτυο ως κανάλι διανομής ήταν αρκετά μικρό. Επιπρόσθετα, χρησιμοποιούνταν διάφορες τεχνικές για να μικρύνει ο όγκος των ταινιών, κυρίως μέσω της συμπίεσης του αρχείου με αποτέλεσμα η ταινία εν τέλει να έχει πολύ χαμηλότερη ποιότητα εικόνας.

Καθώς οι ταχύτητες μετάδοσης δεδομένων μέσω του διαδικτύου συνεχώς αυξάνονται, οι ταινίες διαμοιράζονται πλέον ακόμη και μέσα σε μερικά λεπτά και η πειρατεία έχει πάρει τεράστιες διαστάσεις. Σήμερα, υπάρχουν πολλές ιστοσελίδες που προσφέρουν-παράνομα- ταινίες είτε για άμεση προβολή (streaming) είτε για κατέβασμα στον προσωπικό υπολογιστή του χρήστη (download).

Οι συνηθέστεροι τρόποι με τους οποίους μπορεί να αντιγραφεί μία ταινία είναι οι παρακάτω:

- Camrecording (CAM)

Αυτή η μέθοδος είναι η πιο ερασιτεχνική και η πιο απλή. Πιο συγκεκριμένα, η ταινία καταγράφεται παρανόμως με κάποια κάμερα χειρός μέσα στην κινηματογραφική αίθουσα. Τα αντίγραφα που προκύπτουν είναι συνήθως αρκετά χαμηλής ποιότητας και από άποψη εικόνας, αλλά και ήχου.

- Telesync (TS)

Αυτή η μέθοδος είναι πιο επαγγελματική από την προηγούμενη και παρέχει υψηλότερης ποιότητας ταινίες. Σε αυτήν την περίπτωση ο πειρατής καταγράφει με μία κάμερα σε τρίποδο την ταινία σε κάποιο κενό αμφιθέατρο. Μάλιστα, πολλές φορές για να αποκτήσει η ταινία καλύτερη ποιότητα ήχου χρησιμοποιούνται μέθοδοι όπως οι ασύρματοι πομποί στα ηχεία της αίθουσας.

- Telecine (TC)

Απαραίτητη προϋπόθεση για αυτή τη μέθοδο είναι η πρόσβαση του πειρατή σε κάποιο ρολό φιλμ μέσα στην αίθουσα. Στη συνέχεια, χρησιμοποιώντας ένα μηχάνημα Telecine καταγράφει ένα αντίτυπο της ταινίας υψηλής ποιότητας και στη συνέχεια πολλές φορές το αποθηκεύει άμεσα στον σκληρό δίσκο κάποιου υπολογιστή.

- **Screeners (SCR)**
 Πριν από την προβολή της ταινίας στους κινηματογράφους μοιράζονται κάποια αντίτυπά της για διαφημιστικούς σκοπούς σε πωλητές DVD ή κριτικούς ταινιών. Μερικές φορές οι πειρατές αποκτούν πρόσβαση σε τέτοια αντίτυπα, τα οποία αντιγράφουν και διαθέτουν στην αγορά.
- **Λήψη υλικού από το διαδίκτυο**
 Σήμερα αντί για την αγορά ενός DVD είναι διαθέσιμο και το κατέβασμα της ταινίας με νόμιμο τρόπο έναντι του χρηματικού της αντιτίμου. Σε αυτήν την περίπτωση οι πειρατές κατεβάζουν την ταινία στον προσωπικό τους υπολογιστή και στη συνέχεια σπάνε την κρυπτογράφηση και δημιουργούν παράνομα αντίτυπα.
- **Υλικό Streaming**
 Πολλοί πειρατές επιλέγουν να διαμοιράζονται υλικό που έχει αποκτηθεί είτε νόμιμα είτε παράνομα σε πραγματικό χρόνο με άλλους χρήστες μέσω των διάφορων ιστοσελίδων streaming.
- **Αντιγραφή ταινίας από την τηλεόραση**
 Οποιοσδήποτε με την βοήθεια κάποιου ηλεκτρονικού υπολογιστή μπορεί να αντιγράψει μία ταινία που παίζει τη δεδομένη στιγμή στην τηλεόραση και να δημιουργήσει ένα παράνομο αντίτυπό της.
- **Αντιγραφή ταινίας από δορυφορική τηλεόραση**
 Εάν ο πειρατής έχει πρόσβαση σε προγράμματα και ταινίες που προβάλλονται δορυφορικά, τότε μπορεί να τα καταγράψει και να δημιουργήσει παράνομα αντίτυπα.
- **Workprint**
 Σε αυτήν την περίπτωση ο πειρατής βρίσκει κάποιο ημιτελές αντίγραφο της ταινίας και δημιουργεί ένα αντίγραφό της.

- **Κινηματογραφικό αντίγραφο**
Πρόκειται για κλοπή μίας ταινίας από τον κινηματογράφο, από μία αποθήκη ταινιών ή από κάποια άλλη εγκατάσταση που σχετίζεται με τη βιομηχανία των ταινιών.
- **DVD-Rip**
Το DVD-Rip είναι μία τελική έκδοση της ταινίας, η οποία πολλές φορές κυκλοφορεί πριν από την επίσημη προβολή της. Μάλιστα, αυτά τα αντίγραφα είναι ιδιαίτερα υψηλής ποιότητας και συνήθως αντικαθιστούν άλλα αντίγραφα κατώτερης ποιότητας.
- **DVDR**
Πρόκειται για αντιγραφή του επίσημου DVD μίας ταινίας το οποίο έχει συνήθως και την ίδια μορφή με το πρωτότυπο DVD.
- **HDTV**
Αυτή η μέθοδος καταγράφει απευθείας μεταδόσεις οπτικοακουστικού υλικού από κάποια πηγή υψηλής ευκρίνειας.
- **Blue Ray Rip**
Σε αυτήν την περίπτωση τα αντίγραφα που προκύπτουν έχουν την καλύτερη δυνατή ανάλυση, αφού προέρχονται από Blue Ray Discs.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Τρόποι προστασίας υλικού

3.1 Η νομική προστασία του υλικού που διακινείται μέσω του διαδικτύου

Τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας διακρίνονται σύμφωνα με το νόμο σε περιουσιακά και ηθικά (άρθρο 1 παρ. 1 Ν. 2121/1993). Τα περιουσιακά πνευματικά δικαιώματα αφορούν στην οικονομική εκμετάλλευση του εκάστοτε έργου, ενώ τα ηθικά πνευματικά δικαιώματα προσδιορίζουν τη σχέση του δημιουργού με το έργο του (Καλλινίκου, 1998).

Έτσι, ο δημιουργός του πνευματικού έργου, το οποίο μπορεί να είναι στη μορφή λόγου, τέχνης ή επιστήμης και ενδέχεται να εκφράζεται σε οποιαδήποτε μορφή, όπως γραπτό κείμενο, οπτικοακουστικό υλικό, μετάφραση, διασκευή ή προσαρμογή ενός έργου, εικονογράφηση, πρόγραμμα ηλεκτρονικού υπολογιστή, βάση δεδομένων, πολυμεσικά δεδομένα, αλλά και ιστοσελίδες προστατεύεται διττά για την πρωτότυπη σύνθεση της δουλειάς του (άρθρο 2 παρ. 1-3 Ν. 2121/1993). Αφενός του δίδεται η εξουσία να μπορεί να επιτρέψει ή και να απαγορεύει οποιαδήποτε εκμετάλλευση του έργου, όπως εγγραφή, αναπαραγωγή, μετάφραση, διασκευή, επεξεργασία, εκμίσθωση και παρουσίαση στο κοινό (Περιουσιακό δικαίωμα). Αφετέρου, του αποδίδονται τα αποκλειστικά δικαιώματα της δημοσίευσης, της αναγνώρισης της πατρότητας, του σεβασμού της ακεραιότητας, της προσπέλασης, αλλά και της υπαναχώρησης από συμβάσεις μεταβίβασης των εν λόγω περιουσιακών του δικαιωμάτων, εφόσον κρίνεται ότι η ενέργεια αυτή είναι αναγκαία για την προστασία της προσωπικότητάς του (Ηθικό δικαίωμα) (Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιάδου, 2012).

Από την άλλη, στην περίπτωση της προστασίας συγγενικών δικαιωμάτων, δηλαδή στην περίπτωση των ερμηνευτών και των παραγωγών, τότε αναγνωρίζονται μόνο τα δικαιώματα περιουσιακής φύσης (Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιάδου, 2012).

Μία σημαντική διαφορά των περιουσιακών δικαιωμάτων και των ηθικών είναι ότι τα ηθικά δικαιώματα δεν μεταβιβάζονται, ενώ τα περιουσιακά μπορούν να μεταβιβάζονται ελεύθερα μέσω σύναψης σχετικών συμβάσεων ή μέσω παραχώρησης αδειών εκμετάλλευσης (Καραγεωργίου, 2001).

3.2 Πρακτικές μέθοδοι προστασίας ψηφιακών δεδομένων

3.2.1 Διαχείριση ψηφιακών δικαιωμάτων (DRM)

Η διαχείριση ψηφιακών δικαιωμάτων (Digital Rights Management), είναι ουσιαστικά μία τεχνολογία η οποία προσπαθεί να καταπολεμήσει τη μη εξουσιοδοτημένη αντιγραφή, αλλά και ευρύτερα την παράνομη χρήση και εκμετάλλευση ψηφιακού υλικού. Ο όρος διαχείριση ψηφιακών δικαιωμάτων συμπεριλαμβάνει τεχνολογίες ελέγχου πρόσβασης, οι οποίες χρησιμοποιούνται σε ψηφιακά αντικείμενα και παρεμποδίζουν οποιαδήποτε εκμετάλλευση δεν είναι αποδεκτή από τον ιδιοκτήτη του έργου (Coyle, 2003).

Τα συστήματα διαχείρισης ψηφιακών δικαιωμάτων μπορούν να ενσωματωθούν τόσο σε φυσικά μέσα, όπως CD και DVD, αλλά και σε δεδομένα που είναι αποθηκευμένα σε οποιονδήποτε ηλεκτρονικό υπολογιστή, όπως μουσική, εικόνες κ.α. Παρόλα αυτά, κατά τα τελευταία χρόνια η χρήση της διαχείρισης των ψηφιακών δικαιωμάτων παρουσιάζει σημαντικό περιορισμό, αφού εκφράζονται πολλές διαφωνίες για την χρήση τους. Αφενός οι τελικοί χρήστες του ψηφιακού υλικού θεωρούν ότι η μέθοδος διαχείρισης ψηφιακών δικαιωμάτων τους περιορίζει αρκετά, ενώ από την άλλη οι δημιουργοί του υλικού την υποστηρίζουν.

Ουσιαστικά, η μέθοδος αυτή κατακρίνεται σε μεγάλο βαθμό από τους τελικούς χρήστες διότι μειώνεται η ελευθερία χρήσης του υλικού και περιορίζονται οι τρόποι χρήσης του. Παραδείγματος χάρη, εάν ένα CD με μουσική έχει ενσωματωμένο ένα σύστημα διαχείρισης ψηφιακών δικαιωμάτων τότε ο χρήστης δεν μπορεί να το μετατρέψει σε MP3 ή να το αποθηκεύσει στον ηλεκτρονικό του υπολογιστή. Επιπρόσθετα, το εν λόγω CD μπορεί να παρουσιάσει ασυμβατότητα με κάποιες συσκευές αναπαραγωγής. Ένα άλλο πρόβλημα που παρουσιάζει συχνά το υλικό που υπόκειται σε διαχείριση ψηφιακών δικαιωμάτων είναι τα προβλήματα που δημιουργούν πολύ συχνά στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, όπως για παράδειγμα αναιτιολόγητες διακοπές λειτουργίας (Coyle, 2003).

Συνεπώς η διαχείριση ψηφιακών δικαιωμάτων δεν μπορεί να θεωρηθεί ως πλήρως αποτελεσματική μέθοδος προστασίας του υλικού που διακινείται μέσω του διαδικτύου, αφού είναι στενά συνδεδεμένη με πολλούς περιορισμούς και προβλήματα.

3.2.2 Η κρυπτογραφία

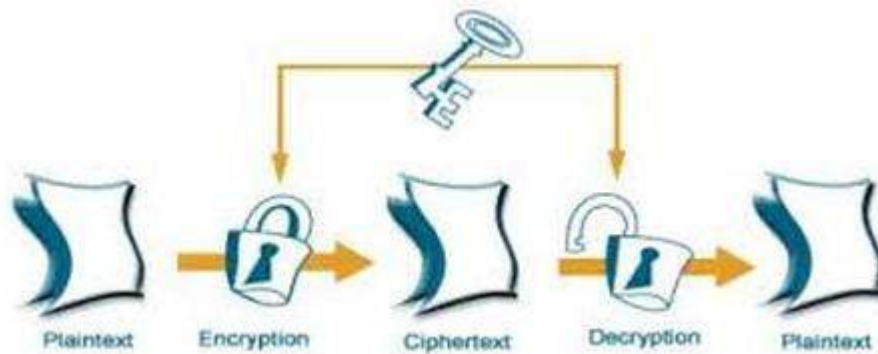
Η κρυπτογραφία είναι ένας κλάδος της κρυπτολογίας και σχετίζεται τόσο με την ηλεκτρονική ασφάλεια όσο και με την ασφάλεια της επικοινωνίας μέσω του διαδικτύου. Η κρυπτογραφία χρησιμοποιείται σε ποικίλες εφαρμογές, όπως η προστασία των πιστωτικών καρτών, όταν αυτές χρησιμοποιούνται για αγορές μέσω του διαδικτύου, αλλά και για τη διασφάλιση της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας. Είναι ένας ραγδαίως εξελισσόμενος κλάδος, ο οποίος παίζει ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην ασφάλεια των δεδομένων.

Μέσω της κρυπτογραφίας η πληροφορία που μεταδίδεται από τον ένα υπολογιστή στον άλλο μετατρέπεται σε κάποιο μυστικό κώδικα, ο οποίος βρίσκεται σε μη αναγνώσιμη μορφή. Η λογική είναι αρκετά απλή: Η πληροφορία κρυπτογραφείται και το κλειδί της αποκρυπτογράφησης παρέχεται μόνο σε όσους διαθέτουν νόμιμα αντίγραφα ψηφιακών προϊόντων. Με αυτόν τον τρόπο, το υλικό μπορεί να διακινείται, αλλά καθίσταται χρήσιμο μόνο σε όσους διαθέτουν το κλειδί αποκρυπτογράφησης και κατ' επέκταση ένα νόμιμο αντίγραφο του προϊόντος.

Η κρυπτογραφία διέπεται από τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- **Εμπιστευτικότητα**
Η πρόσβαση στο υλικό καθίσταται δυνατή μόνο από τους εξουσιοδοτημένους χρήστες.
- **Ακεραιότητα**
Το υλικό δεν μπορεί να παραποιηθεί ή να αλλοιωθεί χωρίς να ανιχνευθεί η παραμικρή αλλαγή.
- **Μη απάρνηση**
Τόσο ο αποστολέας όσο και ο παραλήπτης δεν μπορούν να απαρνηθούν την αυθεντικότητα της μετάδοσης.
- **Πιστοποίηση**
Τόσο ο παραλήπτης όσο και ο αποστολέας μπορούν να εξακριβώσουν τις ταυτότητές τους, την πηγή, αλλά και τον προορισμό της πληροφορίας.

Όπως προαναφέρθηκε, η πληροφορία που κρυπτογραφείται μετατρέπεται σε μη αναγνώσιμη μορφή. Μέσω του κλειδιού αποκρυπτογράφησης ο εξουσιοδοτημένος χρήστης αποκρυπτογραφεί το περιεχόμενο και μπορεί να έχει άμεση πρόσβαση σε αυτό και να το χρησιμοποιήσει με όποιον τρόπο θέλει. Η διαδικασία της κρυπτογράφησης και αποκρυπτογράφησης παρουσιάζεται στην παρακάτω εικόνα.

Εικόνα 1: Κρυπτογράφηση και αποκρυπτογράφηση (Πηγή: <http://bpliroftest.weebly.com/>)

Παρόλα αυτά η κρυπτογράφηση, δεν μπορεί να τον αποτρέψει τον εξουσιοδοτημένο χρήστη να δημιουργήσει παράνομα αντίγραφα του προϊόντος και να τα αναδιανείμει. Παράλληλα, η μέθοδος της κρυπτογράφησης παρουσιάζουν τον μειονέκτημα ότι περιορίζουν την ευρεία διάδοση των δεδομένων. Συνεπώς, ούτε η μέθοδος της κρυπτογράφησης μπορεί να θεωρηθεί ως ο μοναδικός τρόπος προστασίας των δεδομένων που διακινούνται μέσω του διαδικτύου.

3.3 Η εμπορική συμφωνία κατά της παραποίησης (ACTA)

Η εμπορική συμφωνία κατά της παραποίησης ή όπως είναι ευρέως γνωστή η ACTA είναι μία διεθνής συνθήκη η οποία έχει υπογραφεί από κάποιες χώρες και στοχεύει στην εφαρμογή διεθνώς αναγνωρισμένων προτύπων σχετικά με την άσκηση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Στόχος της συμφωνίας αυτής είναι η εγκαθίδρυση ενός ενιαίου νομικού πλαισίου για την πάταξη της απομίμησης προϊόντων, γενόσημων φαρμάκων, αλλά και της παραβίασης των πνευματικών δικαιωμάτων μέσω του διαδικτύου. Ουσιαστικά, μέσω της ACTA, δημιουργείται ένα νέο κυβερνητικό όργανο, το οποίο ελέγχει την διακίνηση προϊόντων και ψηφιακού υλικού (European Commission, 2007).

Η εν λόγω συμφωνία υπογράφηκε στις 1 Οκτωβρίου του 2011 από την Αυστραλία, το Μαρόκο, τη Σιγκαπούρη, τον Καναδά, τη Νότια Κορέα, την Ιαπωνία και τις Η.Π.Α.. Στη συνέχεια, τον Ιανουάριο του 2012, υπέγραψαν και 22 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αυξάνοντας το συνολικό αριθμό των υπογραφών σε 31. Ωστόσο, η συνθήκη αυτή θα πρέπει να επικυρωθεί από κάθε κράτος ξεχωριστά, έτσι ώστε να εφαρμοστεί (European Commission, 2007).

Η ACTA έχει δημιουργήσει πληθώρα αντιδράσεων τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Οι υπέρμαχοι της υποστηρίζουν ότι αποτελεί έναν αποτελεσματικό τρόπο μείωσης των πειρατικών αντιγράφων έργων πνευματικής ιδιοκτησίας. Από την άλλη, οι κατακριτές της υποστηρίζουν ότι αυτή η συνθήκη περιορίζει την ψηφιακή ελευθερία του ατόμου παραβιάζοντας τα θεμελιώδη πολιτικά και ψηφιακά δικαιώματα, όπως το δικαίωμα της έκφρασης και του απορρήτου της επικοινωνίας (Barengolts, 2011).

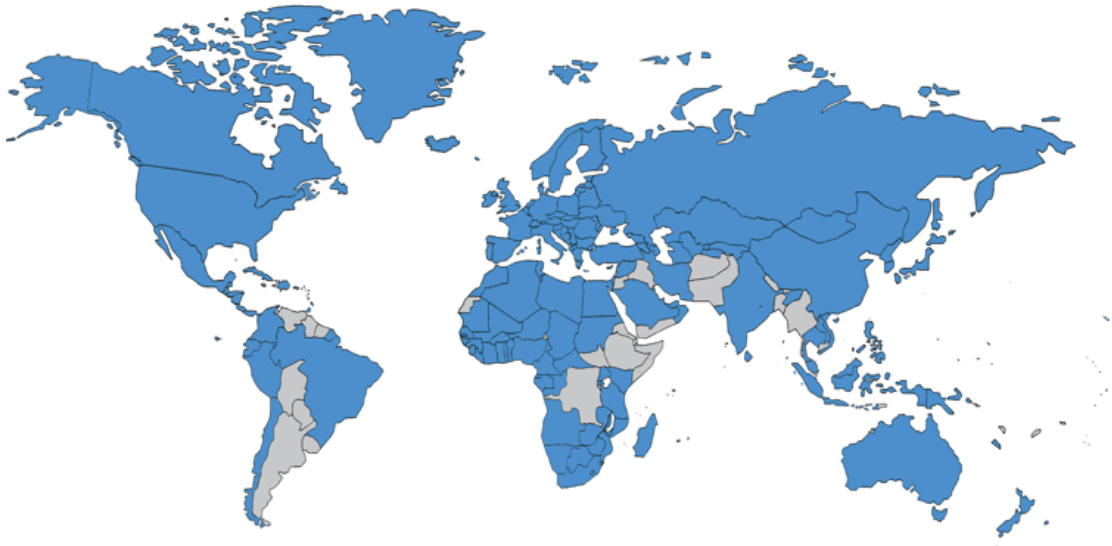
3.4 Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας (WIPO)

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας (WIPO-World Intellectual Property Organization) είναι ένας οργανισμός που δραστηριοποιείται σε διεθνές επίπεδο και συμβάλλει στη διασφάλιση των δικαιωμάτων των δημιουργών έργων διάνοιας. Προσπαθεί να εξασφαλίσει ότι τα δικαιώματα των δημιουργών θα προστατεύονται σε παγκόσμιο επίπεδο και ότι οι δημιουργοί θα αναγνωρίζονται για το έργο τους και θα λαμβάνουν την ανάλογη αμοιβή.

Η διεθνής προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων είναι απαραίτητη για την προώθηση της ανθρώπινης δημιουργικότητας, έτσι ώστε η ζωή μας να εμπλουτίζεται συνεχώς με νέα έργα λογοτεχνίας και τεχνών. Σε αυτό το πλαίσιο ο Παγκόσμιος Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας καταβάλλει προσπάθειες για την παροχή ενός σταθερού περιβάλλοντος αγοράς των προϊόντων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Τα κράτη μέλη του Οργανισμού ανέρχονται σε 182, δηλαδή συμπεριλαμβάνονται περίπου το 90% των χωρών του κόσμου. Ο Οργανισμός απασχολεί 938 άτομα σε όλο τον κόσμο και ασχολείται με διάφορες εργασίες σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, όπως παραδείγματος χάρη η διαχείριση διεθνών συνθηκών και η παροχή βοήθειας στις κυβερνήσεις των κρατών μελών.

Οι χώρες που ανήκουν στον Οργανισμό WIPO

Σήμερα το οργανισμός καταβάλλει μεγάλες προσπάθειες, έτσι ώστε να μπορέσει να αντιμετωπίσει όλες τις σύγχρονες προκλήσεις. Μία νέα και ίσως η πιο σημαντική πρόκληση είναι η ανάγκη προσαρμογή στη νέα ραγδαία τεχνολογική αλλαγή και πιο συγκεκριμένα στην τεχνολογία της πληροφορίας, η οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το διαδίκτυο.

Το 1883 έγινε η Συνθήκη των Παρισίων η οποία είχε ως κύριο θέμα την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Μάλιστα, για την εποχή η εν λόγω συνθήκη ήταν η πιο σημαντική και σχεδιάστηκε ειδικά για να βοηθήσει την προστασία των πνευματικών δημιουργιών όσο αφορά τις παρακάτω κατηγορίες:

- Εφευρέσεις
- Εμπορικά σήματα
- Βιομηχανικά σχέδια

Τη Συνθήκη των Παρισίων υπέγραψαν 14 χώρες, οι οποίες στη συνέχεια ίδρυσαν ένα Διεθνές Γραφείο διαχείρισης εργασιών σχετικά με τα πνευματικά δικαιώματα. Το 1886 το copyright εισχώρησε στη διεθνή αρένα με το Συνέδριο της Βέρνης (Berne Convention) για την προστασία των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών εργασιών. Στόχος αυτού του Συνεδρίου ήταν να βοηθήσει τα κράτη μέλη του να διατηρήσουν διεθνή

προστασία του δικαιώματός τους να ελέγχουν και να παίρνουν πληρωμή για τη χρήση των έργων τους με βάση τη δική τους νομοθεσία, όπως π.χ. για:

- Νουβέλες, διηγήματα, θεατρικά έργα
- Τραγούδια, όπερες, σονάτες
- Πίνακες ζωγραφικής, γλυπτά, αρχιτεκτονικά έργα.

Όπως η Συνδιάσκεψη του Παρισιού έτσι και η Διάσκεψη της Βέρνης ίδρυσε ένα Διεθνές Γραφείο για την ολοκλήρωση διοικητικών εργασιών. Το 1983, τα δύο αυτά γραφεία ενώθηκαν και αποτέλεσαν ένα διεθνές οργανισμό που ονομάστηκε “Διεθνές Γραφείο για την Προστασία της Πνευματικής Ιδιοκτησίας” (ευρύτερα γνωστό με το γαλλικό ακρωνύμιο BIRPI). Έχοντας έδρα τη Βέρνη της Ελβετίας με επτά μέλη αυτός ο μικρός οργανισμός υπήρξε ο πρόδρομος του σημερινού WIPO –μιας οντότητας που αποτελείται από 182 κράτη μέλη και έχει μια αποστολή και διαταγή που γίνονται διαρκώς εντονότερες.

Καθώς η σημασία της πνευματικής ιδιοκτησίας συνεχώς μεταλλάσσεται, έτσι διαφοροποιείται και η δομή και η μορφή του οργανισμού. Το 1960 ο BIRPI μεταφέρθηκε από τη Βέρνη στη Γενεύη για να είναι πιο κοντά στα Ηνωμένα Έθνη και άλλους διεθνείς οργανισμούς που εδράζονταν στη Γενεύη. Μια δεκαετία αργότερα ο οργανισμός αλλάζει το όνομά του σε WIPO και υφίσταται δομικές και διοικητικές μεταρρυθμίσεις αποχτώντας μια γραμματεία υπόλογη στα κράτη μέλη.

Το 1974, ο WIPO έγινε μια εξειδικευμένη αντιπροσωπεία του συστήματος οργανισμών των Ηνωμένων Εθνών, με εντολή από τα κράτη μέλη των Η.Ε., τη διαχείριση των θεμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Ο WIPO επέκτεινε το ρόλο του και εξήγησε το 1996 τη σημασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στη διαχείριση της παγκόσμιας ανταλλαγής, εισχωρώντας σε μια συμφωνία συνεργασίας με τον Οργανισμό Παγκόσμιας Συναλλαγής (WTO World Trade Organization) Η ώθηση που οδήγησε στις Διασκέψεις του Παρισιού και της Βέρνης -ο πόθος δηλαδή για την προώθηση της δημιουργικότητας που πετυχαίνεται με την προστασία των εργασιών του πνεύματος- συνεχίστηκε για να ενδυναμώσει το λόγο ύπαρξης του Οργανισμού και του προκατόχου του για 120 περίπου χρόνια.

Το 1983 ο BIRPI διαχειρίζεται μόνο τέσσερις διεθνείς συνθήκες. Σήμερα ο WIPO διαχειρίζεται 23 συνθήκες (τις δυο από αυτές σε συνεργασία με άλλους διεθνείς οργανισμούς) και φέρνει εις πέρας ένα πλούσιο και ποικίλες πρόγραμμα εργασίας μέσω της γραμματείας του και των κρατών μελών του, που σκοπό έχει:

- την εναρμόνιση των εθνικών νόμων και των διαδικασιών για τα πνευματικά δικαιώματα
- παροχή υπηρεσιών διεθνών αιτήσεων για βιομηχανικά δικαιώματα ιδιοκτησίας
- ανταλλαγή πληροφορίας για την πνευματική ιδιοκτησία
- παροχή νομικής και τεχνολογικής βοήθειας για εξάπλωση και σε άλλα κράτη
- διευκόλυνση της λύσης των διαμαχών για τη ιδιωτική πνευματική ιδιοκτησία
- κατάδειξη της τεχνολογίας της πληροφορίας σαν ένα εργαλείο αποθήκευσης, πρόσβασης και χρησιμοποίησης πολύτιμης κατοχυρωμένης πληροφορίας.

3.4.1 Ανάπτυξη ενός διεθνούς νομοθετικού πλαισίου για την πνευματική ιδιοκτησία

Η πιο σημαντική δραστηριότητα του οργανισμού είναι η προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας και η ανάπτυξη και εφαρμογή κανονισμών και προτύπων που πρέπει να εφαρμοστούν σε παγκόσμιο επίπεδο. Σε αυτό το πλαίσιο ο WIPO διαχειρίζεται ως σήμερα 11 διεθνείς συνθήκες, οι οποίες περιλαμβάνουν την προστασία των έργων διάνοιας με πολλούς τρόπους. Τα κράτη-μέλη που έχουν υπογράψει αυτές τις συνθήκες καλούνται να τις εφαρμόσουν πιστά σε όλες τις εκφάνσεις της δικαιοδοσίας τους.

Μπορεί σήμερα το σύνολο των συνθηκών του WIPO να στηρίζεται στις συνθήκες του Παρισίου και της Βέρνης, συνεχώς υπογράφονται και νέες συνθήκες με σκοπό την αύξηση του εύρους και του βάθους της πραγματικής προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων. Από αυτήν την προσπάθεια φυσικά δεν θα μπορούσε να λείπει το στοιχείο της τεχνολογικής αλλαγής και του διαδικτύου. Δύο αντιπροσωπευτικά παραδείγματα αυτής της δράσης είναι το WIPO Copyright Treaty και το WIPO Performances and Phonograms Treaty. Οι νέες αυτές συνθήκες εφαρμόζονται από το 2002 και προστατεύουν τα πνευματικά και συγγενή δικαιώματα στην εποχή του διαδικτύου.

Παρόλα αυτά, ακόμη και η πιο ισχυρή και καλοσχεδιασμένη συνθήκη δεν μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά εάν τα κράτη μέλη της δεν είναι διατεθειμένα να την εφαρμόσουν και να ενισχύσουν τους όρους της. Σε αυτό το πλαίσιο, ο WIPO ενθαρρύνει τις χώρες τόσο για την υπογραφή των νέων συνθηκών όσο και για την τήρηση και διεύρυνσή τους. Πρόκειται ουσιαστικά για την κινητήριο δύναμη διατήρησης ενός διεθνούς περιβάλλοντος προστασίας, μέχρι όλος ο κόσμος να σεβαστεί τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Παράλληλα, με τον τρόπο αυτό προωθούνται οι καινούριες εφευρέσεις, η δημιουργικότητα και η παραγωγή έργων διάνοιας και κατ' επέκταση και η οικονομική ανάπτυξη των χωρών που συμμετέχουν.

Τέλος, ο WIPO έχει εισάγει μία νέα πολιτική προσαρμογής στις αλλαγές που παρατηρούνται στον τομέα της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, προωθώντας νέες και εναλλακτικές λύσεις που έχουν ως στόχο την επιβράδυνση και την ανάπτυξη διεθνών κανόνων και νομοθεσιών. Έτσι, μπορούμε να πούμε ότι ο WIPO περιλαμβάνει όλες τις σημαντικές πτυχές της προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων και πιο συγκεκριμένα:

- Την υιοθέτηση των σχετικών συστάσεων από όλα τα κράτη μέλη σχετικά με τα γνωστά σήματα.
- Τη χορήγηση αδειών χρήσης και εκμετάλλευσης
- Την προστασία σημάτων και έργων πνευματικής ιδιοκτησίας στο διαδίκτυο.

3.4.2 Η ψηφιακή ατζέντα

Εξαιτίας της δραματικής ανάπτυξης της χρήσης του Web, ειδικά όσον αφορά το ηλεκτρονικό εμπόριο και την ανταλλαγή πληροφοριών και γνώσης, το σύστημα της πνευματικής ιδιοκτησίας γίνεται πιο χρήσιμο από ποτέ και κρίσιμο για την κανονική εξέλιξη της ψηφιακής κοινωνίας. Ακολούθως, το Internet δημιουργεί πολλές ευκαιρίες, όπως επίσης και πολύπλοκες προκλήσεις στην κοινότητα που ασχολείται με θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας.

Με τη Digital Agenda του –ένα πρόγραμμα εργασίας του οργανισμού για τα επόμενα χρόνια- ο WIPO απαντάει στις προκλήσεις του παγκόσμιου Ιστού, στις ψηφιακές τεχνολογίες και στο σύστημα πνευματικής ιδιοκτησίας. Ο Οργανισμός διατυπώνει, μέσω διεθνών συζητήσεων και διαπραγματεύσεων, κατάλληλες απαντήσεις που σκοπό έχουν να ενθαρρύνουν τη διάχυση και τη χρησιμοποίηση πνευματικής ιδιοκτησίας όπως είναι η

μουσική, οι κινηματογραφικές ταινίες, τα αναγνωριστικά σημάτων και η γνώση που παρέχει ο Ιστός. Επίσης, σκοπό έχει τη διασφάλιση της προστασίας των δημιουργών και των ιδιοκτητών των εργασιών.

Η Digital Agenda ακόμη, προσπαθεί να πετύχει την ολοκλήρωση της ανάπτυξης κάποιων χωρών στο περιβάλλον του Internet. Η επιτυχία αυτού του σχεδίου εξαρτάται από τη χρήση του WIPO net και την ηλεκτρονική παράδοση υπηρεσιών και πληροφορίας. Εκτός των άλλων, εστιάζει στην προσαρμογή της εφαρμογής του νόμου περί πνευματικής ιδιοκτησίας στις ηλεκτρονικές συναλλαγές και στην ανάγκη δημιουργίας νέων κανόνων σχετικά με αυτό το θέμα. Ένα βασικό στοιχείο της Digital Agenda είναι οι αμφισβητήσεις και πως θα καταφέρει να δημιουργήσει αποτελεσματικά online συστήματα ώστε να ξεκαθαρίσει τις αμφισβητήσεις.

Επειδή πολλά από τα θέματα με τα οποία ασχολείται επηρεάζουν πολλούς και διαφορετικούς τομείς της κοινωνίας και του κράτους, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, ο WIPO στοχεύει να συντονίσει και να διασφαλίσει ότι αναπτύσσονται αποτελεσματικές και συνεπείς απαντήσεις στις αυξανόμενες ανησυχίες.

3.4.3 WIPO net

Ο WIPO θεωρεί δεδομένο το στρατηγικής σημασίας ρόλο που καλούνται να έχουν οι τεχνολογίες της πληροφορίας στη προσπάθεια να γίνει περισσότερο αποτελεσματικό το παγκόσμιο σύστημα πνευματικής ιδιοκτησίας. Στο πλαίσιο αυτό, προσπαθεί να ολοκληρώσει το μεγάλο έργο που έχει αναλάβει, την ανάπτυξη δηλαδή και την καθιέρωση του WIPO net –ενός παγκόσμιου Δικτύου πληροφορίας για την πνευματική ιδιοκτησία.

Στόχος του WIPO net είναι να προωθήσει τη διεθνή συνεργασία διευκολύνοντας τη ψηφιακή ανταλλαγή πληροφορίας πνευματικής ιδιοκτησίας ανάμεσα στα γραφεία I.P. των κρατών μελών του. Ακόμη, θα παρέχει τα μέσα ώστε να αναλαμβάνει εργασίες σχετικά με τη διαχείριση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Ειδικότερα, εργασίες που έχουν σχέση με τις διεθνείς συνθήκες. Για να το πετύχει αυτό, το WIPO net θα προωθήσει τη σταδιακή ανάπτυξη και εφαρμογή διεθνών προτύπων και οδηγιών καθώς επίσης και θα αυξήσει την παγκόσμια χρήση της σημαντικής πληροφορίας για την αποτελεσματικότερη προστασία και ενίσχυση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Το WIPO net έχει ιδιαίτερες αρμοδιότητες στις υπό ανάπτυξη χώρες, διευκολύνει την ηλεκτρονική ολοκλήρωση των υπό ανάπτυξη κρατών στο διεθνές ψηφιακό περιβάλλον και με τον τρόπο αυτό μικραίνει το πληροφοριακό χάσμα που υπάρχει μεταξύ των ανεπτυγμένων και των αναπτυσσόμενων κρατών. Για να προαχθεί αυτός ο σκοπός τα γραφεία I.P των αναπτυσσόμενων κρατών υπό την σκέπη του προγράμματος του WIPO net, θα παρέχουν σύνδεση στο Internet καθώς επίσης και το βασικό εξοπλισμό.

3.4.4 Κέντρο διαιτησίας και διαμεσολάβησης

Το κέντρο του WIPO είναι η κύρια υπηρεσία διαμεσολάβησης επίλυσης διαφορών όπως για παράδειγμα της “κακής” χρήσης ή εγγραφής των ονομάτων μητρώων του Internet, αυτό που είναι ευρύτερα γνωστό ως “cybersquatting”. Το 2003, το Κέντρο δέχτηκε 5722 υποθέσεις για παρόμοιες διαδικασίες κάτω από την αιγίδα του Uniform Name Dispute Policy (UNDP) από 116 κράτη. Κάτω από ειδικές διαδικασίες πάρθηκαν αποφάσεις για περίπου 15510 διαφορετικές υποθέσεις που αφορούσαν domainnames, τα επιθέματα στα ονόματα των ιστοχώρων.

3.4.5 WIPO Copyright Treaty

Το 1996 ο Παγκόσμιος Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας δημιούργησε τη συνθήκη για το copyright ενισχύοντας έτσι την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων. Μάλιστα, η συνθήκη αυτή θεωρήθηκε ιδιαίτερα κρίσιμη, λόγω της ραγδαίας εξέλιξης του διαδικτύου και της διάδοσης των πληροφοριών. Πιο συγκεκριμένα, η εν λόγω συνθήκη εξασφαλίζει ότι τα προγράμματα των ηλεκτρονικών υπολογιστών θα πρέπει να προστατεύονται όπως όλα τα υπόλοιπα έργα διάνοιας, ενώ παράλληλα προστατεύει και τη συλλογή υλικού των βάσεων δεδομένων. Επίσης, παρέχει στους συγγραφείς των έργων τον έλεγχο της πληρωμής της άδειας και της διανομής τους, δηλαδή δικαιώματα που δεν προβλέπονταν από τη Διάσκεψη της Βέρνης. Ακόμη, απαγορεύει και τη μη εξουσιοδοτημένη τροποποίηση της διαχείρισης των δικαιωμάτων της πληροφορίας.

Η Συμφωνία Copyright του WIPO περιέχεται στην νομοθεσία των Ηνωμένων Πολιτειών στην Digital Millennium Copyright Act. Με την απόφαση της 16^{ης} Μαρτίου

2000, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε τη Συνθήκη εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Οι Οδηγίες της Ε.Ε. 91/250/EC (προστασία πνευματικών δικαιωμάτων λογισμικού), 96/9/EC (προστασία βάσεων δεδομένων) και η 2001/29/EC (προστασία για anti-circumvention τεχνολογίες και τεχνολογίες διαχείρισης δικαιωμάτων) ουσιαστικά καλύπτεται το πεδίο της Συνθήκης.

Παρόλα αυτά, αν και το Κογκρέσο έχει δεχτεί και την DMCA και τη Sonny Bono Copyright extension κατά τη διάρκεια της ίδιας εβδομάδας και χρησιμοποίησε την ίδια μέθοδο (voice vote) ώστε να αποφύγουν την πιθανότητα τα Μ.Μ.Ε. να αναφερθούν στο νομοσχέδιο (καθώς δεν μπορούσαν να γνωρίζουν ποιος ψήφισε υπέρ ή κατά) όπως επίσης και η Ε.Ε. υιοθέτησε την Οδηγία εναρμόνισης του όρου της προστασίας του copyright (Directive on harmonizing the term of copyright protection) περίπου την ίδια περίοδο, η Συνθήκη copyright του WIPO δεν έκανε καμία αναφορά σε όρο εξαιρέσης στο copyright πέρα από τους ήδη υπάρχοντες στη Διάσκεψη της Βέρνης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Εναλλακτικά μοντέλα παροχής ψηφιακού υλικού

4.1 Το ελεύθερο λογισμικό

Η έννοια «Ελεύθερο Λογισμικό / Λογισμικό Ανοικτού Κώδικα» (ΕΛ/ΛΑΚ) δημιουργήθηκε για να ενσωματώσει τις έννοιες του Ελεύθερου Λογισμικού (ΕΛ) και του Λογισμικού Ανοικτού Κώδικα (ΛΑΚ). Ουσιαστικά, περιγράφει λογισμικό το οποίο διατίθεται με ειδικές άδειες που επιτρέπουν στους χρήστες να μελετήσουν, να τροποποιήσουν και να βελτιώσουν το λογισμικό. Έτσι, από τεχνική άποψη, διατίθεται ο πηγαίος κώδικας (source code), ο οποίος είναι προσβάσιμος από κάθε χρήστη και μπορεί να τροποποιηθεί.

Οι δύο προαναφερθείσες ομάδες περιγράφουν λογισμικό που διέπεται από παρόμοια μοντέλα ανάπτυξης και διάθεσης. Η βασική διαφορά είναι ότι ο όρος Ελεύθερο Λογισμικό επικεντρώνεται στις ελευθερίες που παρέχονται στο χρήστη μέσω της αδειοδότησης. Από την άλλη, το Λογισμικό Ανοικτού Κώδικα δίνει έμφαση στο τεχνικό σημείο της διαθεσιμότητας του πηγαίου κώδικα του λογισμικού και της δυνατότητας συνεργατικής ανάπτυξης και τροποποίησης του. Από νομική πλευρά, αυτές οι διαφορετικές προτεραιότητες εκφράζονται με την έκδοση και χρήση αντίστοιχων αδειών χρήσης του λογισμικού. Για παράδειγμα, το Ελεύθερο Λογισμικό διατίθεται με άδεια η οποία εξασφαλίζει τις ελευθερίες προς το χρήστη και απαγορεύει τον περιορισμό τους.

Όσο αφορά στο κατά πόσο δημοφιλές είναι το λογισμικό αυτό, δεν γίνεται να υπολογιστεί ακριβώς αφού διατίθεται ελεύθερα. Παρόλα αυτά, είναι γνωστό ότι οι περισσότερες υπηρεσίες στο Διαδίκτυο παρέχονται με χρήση ΕΛ/ΛΑΚ. Σε επίπεδο λογισμικού χρηστών, το πιο πρόσφατο παράδειγμα είναι ο φυλλομετρητής παγκόσμιου ιστού (web browser) Firefox, του οποίου την έκδοση 3.5 έχουν κατεβάσει μέσω Διαδικτύου από τον Ιούλιο 2009 πάνω από 220 εκατομμύρια φορές. Κατά τα τελευταία χρόνια, επίσης, γίνονται όλο και περισσότερες προσπάθειες για τη χρήση ΕΛ/ΛΑΚ τόσο από δημόσιους φορείς όσο και από κυβερνήσεις σε πολλά κράτη.

Μπορεί η χρήση του Ελεύθερου Λογισμικού να ξεκίνησε το 1985 από ακαδημαϊκό περιβάλλον, αλλά ακολούθησε η εξάπλωσή του ΕΛ/ΛΑΚ σε πολλούς κλάδους. Οι περισσότεροι προγραμματιστές που παράγουν σήμερα ΕΛ/ΛΑΚ είναι μεμονωμένα άτομα. Κάποιες φορές είναι επαγγελματίες του χώρου της πληροφορικής, αλλά συμμετέχουν

ενεργά ακόμα και φοιτητές. Παρόλα αυτά, υπάρχουν αρκετές εταιρείες οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την παραγωγή και υποστήριξη των προγραμμάτων ανοιχτού κώδικα. Παράλληλα, προγράμματα ΕΛ/ΛΑΚ παράγονται και σε πολλά τμήματα μεγάλων εταιρειών πληροφορικής (όπως IBM, HP)

Μεγάλη είναι η ανάγκη των χρηστών για υπηρεσίες τεχνικής υποστήριξης, έτσι ώστε το λογισμικό να μπορεί να λειτουργεί σωστά και αποδοτικά. Στην αρχή της ανάπτυξης λογισμικού ΕΛ/ΛΑΚ οι χρήστες περιορίζονταν στην αλληλοβοήθεια μέσω της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας. Το κενό αυτό ήρθαν σύντομα για να καλύψουν εταιρείες που παρέχουν πλέον εξειδικευμένη υποστήριξη.

Έτσι, σήμερα υπάρχουν διαθέσιμες εταιρείες και ελεύθεροι επαγγελματίες που αναλαμβάνουν εξειδικευμένη και επαγγελματική τεχνική υποστήριξη πελατών, αλλά και διάφορες άλλες εργασίες όπως οι εγκαταστάσεις και οι παραμετροποιήσεις συστημάτων. Μάλιστα, εξ' αιτίας της φύσης του ΕΛ/ΛΑΚ, ο κάθε χρήστης μπορεί να επιλέγει κάθε στιγμή όποιον πάροχο θεωρεί καλύτερο, χωρίς να δεσμεύεται σε κάποιου είδους αποκλειστική συνεργασία.

Κατά τα τελευταία χρόνια, η βασική εμπορική δραστηριότητα του κλάδου πώλησης λογισμικού είχε συνήθως τη μορφή πώλησης αδειών χρήσης, οι οποίες περιόριζαν είτε το χρονικό διάστημα είτε τον αριθμό των ηλεκτρονικών υπολογιστών που θα εγκατασταθεί το λογισμικό, ενώ ο πηγαίος κώδικας ήταν κρυφός προς τον πελάτη. Παρόλα αυτά, η διαθεσιμότητα του πηγαίου κώδικα παρουσιάζει πολλά οφέλη, αφού οδηγεί στη δημιουργία ενός καλύτερου τελικού προϊόντος, κυρίως λόγω της συμμετοχής πολλών ατόμων στη διαμόρφωσή του και σίγουρα περισσότερων ατόμων από όσους συνήθως απασχολούνται στην ανάπτυξη ενός προγράμματος δουλεύοντας σε κάποια εταιρεία. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η μετάφραση του λογισμικού, η οποία γίνεται συχνά από εθελοντές προγραμματιστές και μακριά από την αρχική εταιρεία που δημιούργησε το προϊόν.

Ακόμη και στην περίπτωση των μεμονωμένων προγραμματιστών, η διάθεση του πηγαίου κώδικα ενός προγράμματος που έχουν φτιάξει προσφέρει αναγνωρισιμότητα και κύρος στο δημιουργό του. Το γεγονός αυτό μπορεί να έχει θεαματικά αποτελέσματα στην επαγγελματική του σταδιοδρομία.

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι το ΕΛ/ΛΑΚ είναι συμβατό και μπορεί να συνυπάρξει και να συνεργαστεί με οποιοδήποτε άλλο λογισμικό χωρίς να παρουσιάσει κανένα λειτουργικό πρόβλημα. Ακόμη δεν θα πρέπει να συγχέεται ο όρος ΕΛ/ΛΑΚ με το δωρεάν λογισμικό, αφού δεν διατίθενται όλα τα ΕΛ/ΛΑΚ δωρεάν, αλλά υπάρχουν και μερικά που παρουσιάζουν ιδιαίτερα υψηλό κόστος (www.ellak.gr).

4.2 Ελεύθερα Λογισμικά Λειτουργίες

4.2.1 Amazon Prime

Το Amazon Prime είναι μια συνδρομητική υπηρεσία όπου μέχρι το 2014 πρόσφερε στα μέλη της με μόλις 79 λίρες το χρόνο 5.000 ταινίες και τηλεοπτικές σειρές καθώς και 350 χιλιάδες βιβλία διαθέσιμα για αγορά-download είτε σε laptop, tablet και κινητές συσκευές (ios, android, windows phone). Η Amazon δημοσιοποίησε τα αποτελέσματα της οικονομικής χρήσης του έτους 2014. Σύμφωνα λοιπόν με τα παραπάνω στοιχεία, τα καθαρά έσοδα της Amazon ανήλθαν στα 89 δισ. δολάρια παρουσιάζοντας αύξηση 20% περίπου σε σχέση με το 2013. Ενώ οι ζημιές της ανήλθαν στα 241 εκατ. δολάρια, έναντι κερδών 274 εκατ. δολαρίων το 2013. Η εκτίναξη των εσόδων επιτεύχθηκε, κατά μεγάλο μέρος, χάρη στην αύξηση των μελών της συνδρομητικής υπηρεσίας της Prime. Παρότι η Amazon αύξησε πέρυσι το κόστος χρήσης της παραπάνω υπηρεσίας στα 99 δολάρια, τα μέλη της Prime αυξήθηκαν κατά 53% σε σχέση με το 2013. Πράγματι, η στρατηγική επιλογή του Jeff Bezos, να συνεχίζει να επενδύει δισεκατομμύρια δολάρια στο [Prime Shipping](#) και στην υπηρεσία της video streaming [Prime Instant Video](#), διαφαίνεται αποτελεσματική.

(Πηγή: <http://www.skai.gr/news/business/article/274367/amazon-ta-meli-tis-sundromitikis-upiresias-tis-prime-ektinazoun-ta-kathara-esoda-sta-89-dis-dolaria-gia-to-2014/#ixzz4H8WFPJkS>)

4.2.2 Netflix

Το Netflix είναι μία συνδρομητική υπηρεσία Video on Demand. Αυτό σημαίνει ότι ο χρήστης πληρώνει κάποια συνδρομή και του παρέχονται διάφορα ψυχαγωγικά προγράμματα προς άμεση αναπαραγωγή (Streaming). Σήμερα, το Netflix είναι ο μεγαλύτερος πάροχος Video on Demand στον κόσμο και είναι ιδιαίτερα δημοφιλής. Ήδη από το τέλος Σεπτεμβρίου του 2015, το Netflix είχε περίπου 70 εκατ. συνδρομητές, όμως, αυτό που το έχει κάνει ιδιαίτερα γνωστό είναι ότι θεωρείται ως η υπηρεσία που αλλάζει τον τρόπο θέασης του τηλεοπτικού περιεχομένου. Εκτός του ότι δίνει τη δυνατότητα να παρακολουθήσει κανείς την ταινία ή τη σειρά όπου και όποτε το θέλει και από οποιαδήποτε συσκευή (Smart TV, Tablet, Laptop, κινητό, κονσόλες PS4 και XB ONE) το Netflix προσφέρει στον τηλεθεατή τη δυνατότητα να παρακολουθήσει όσα επεισόδια της αγαπημένης του σειράς επιθυμεί ακόμη και συνεχόμενα. Ο πρώτος μήνας παρέχεται δωρεάν και έπειτα ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να επιλέξει μία από τις τρεις μηνιαίες συνδρομές που του προσφέρονται: το πακέτο με **7.99€** και προβολή σε μία μόνο οθόνη, το βασικό πακέτο με **9.99€** για HD εικόνα και ταυτόχρονη προβολή σε δύο οθόνες και το premium πακέτο με **11.99€** για ultra HD και ταυτόχρονη προβολή σε τέσσερις οθόνες.

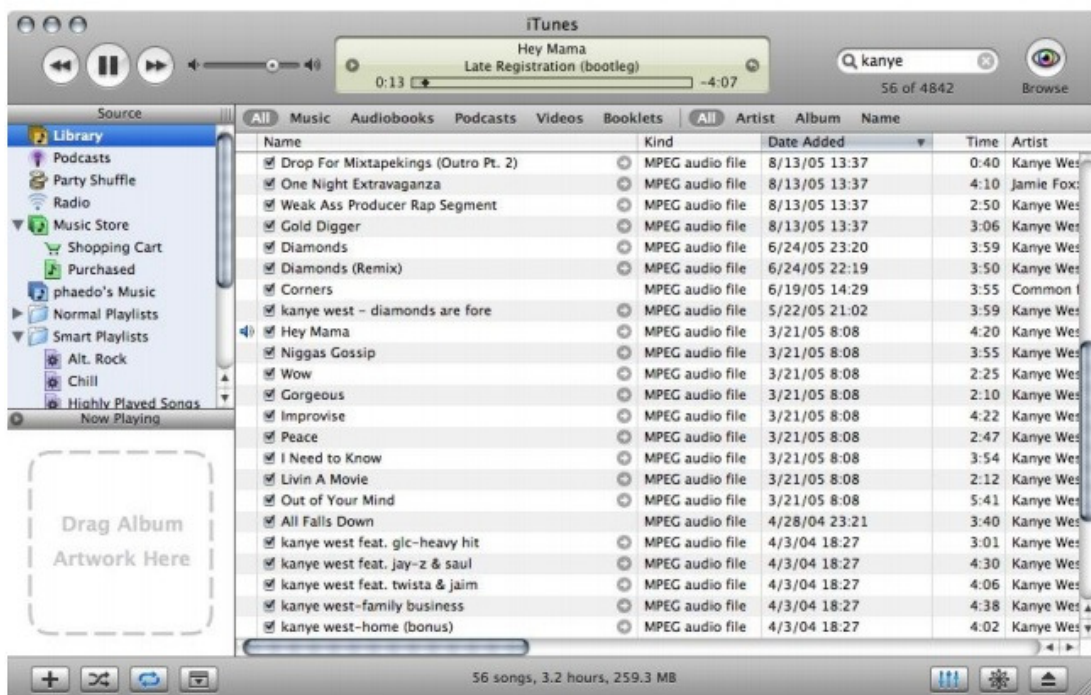
Πηγή www.insider.gr

4.2.3 iTunes

Το 2001 η Apple Inc. δημιούργησε μία εφαρμογή αναπαραγωγής πολυμεσικών δεδομένων, η οποία ονομάστηκε iTunes. Ουσιαστικά, αυτή η εφαρμογή δίνει τη δυνατότητα στον χρήστη να συνδεθεί στο iTunes Store, το οποίο είναι ένα ηλεκτρονικό κατάστημα πώλησης προστατευμένης ψηφιακής μουσικής και βίντεο.

Παράλληλα με το iTunes, η Apple ανέπτυξε και άλλες εφαρμογές, οι οποίες λειτουργούν συνδυαστικά με αυτό και επεκτείνουν τις δυνατότητες του. Μία τέτοια εφαρμογή είναι το iTunes Match, το οποίο σαρώνει τη βιβλιοθήκη των μουσικών κομματιών που είναι αποθηκευμένα στη συσκευή του χρήστη και προσπαθεί να ταιριάζει τα ήδη υπάρχοντα κομμάτια με εκείνα που βρίσκονται στο ηλεκτρονικό κατάστημα. Με αυτόν τον τρόπο, ο χρήστης παροτρύνεται να αγοράσει μουσικά κομμάτια που ταιριάζουν στα μουσικά του ακούσματα και να εμπλουτίσει την ηλεκτρονική του βιβλιοθήκη.

Η εφαρμογή iTunes έγινε πολύ δημοφιλής σε μικρό χρονικό διάστημα και εν τέλει αποτέλεσε μία μεγάλη εμπορική επιτυχία για την Apple. Η επιτυχία αυτή οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι η εταιρεία αφουγκράστηκε σωστά την αλλαγή της αγοράς της μουσικής, η οποία μετατοπίστηκε από την αγορά των συμβατικών CD στην ηλεκτρονική διακίνηση των μουσικών κομματιών. Παρακάτω φαίνεται ένα στιγμιότυπο της εν λόγω εφαρμογής.

4.2.4 Spotify

Μία ακόμη γνωστή πλατφόρμα, η οποία προσφέρει μουσικά κομμάτια σε πραγματικό χρόνο (streaming) είναι το Spotify. Σε αυτήν την περίπτωση ο κάθε χρήστης μπορεί να κάνει χρήση της υπηρεσίας ακρόασης μουσικών κομματιών δωρεάν, αλλά με κάποιους περιορισμούς. Για παράδειγμα ανάμεσα στα κομμάτια υπάρχουν διαφημίσεις που δεν μπορούν να παρακαμφθούν, ενώ το κάθε μουσικό κομμάτι μπορεί να αναπαραχθεί έως πέντε φορές. Για την άρση αυτών των περιορισμών ο χρήστης καλείται να πληρώσει κάποιο χρηματικό αντίτιμο, έτσι ώστε να μπορεί να έχει απεριόριστη πρόσβαση στην υπηρεσία. Επιπρόσθετα δίνεται και η επιλογή ακρόασης των μουσικών κομματιών από κινητό τηλέφωνο μέσω της εγκατάστασης της εφαρμογής του Spotify.

Το πρόγραμμα Spotify είναι διαθέσιμο για τα περισσότερα από τα γνωστά λειτουργικά συστήματα, όπως τα Windows, Linux, iOS. Ο χρήστης κατά την εγγραφή του μέσω κάποιου λογαριασμού κοινωνικής δικτύωσης έχει απεριόριστη πρόσβαση στις υπηρεσίες που προσφέρονται για έξι μήνες. Έπειτα, όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, επιβάλλονται κάποιοι περιορισμοί. Παρακάτω φαίνεται ένα στιγμιότυπο της εφαρμογής.

Το Spotify προσφέρει δύο επιλογές για μουσική όλο το 24ωρο, 365 ημέρες τον χρόνο χωρίς διαφημίσεις.

Spotify Unlimited με χρέωση 3.49 ευρώ / μήνα για απεριόριστη μουσικής σε υπολογιστή και laptop Spotify Premium με χρέωση 6.99 ευρώ / μήνα για απεριόριστη μουσική σε υπολογιστή, laptop, smartphone, tablet ακόμα και χωρίς σύνδεση στο internet. (Πηγή Pestaola.gr) Το Spotify όμως φαίνεται τα πηγαίνει ακόμα καλύτερα, σημειώνοντας 50% αύξηση στους επί πληρωμή συνδρομητές από πέρυσι τον Ιούνιο που είχε φτάσει τους 20 εκατομμύρια. Όπως ανακοίνωσε λοιπόν ο CEO, **Daniel Elk**, πάνω από **30 εκατομμύρια συνδρομητές** πληρώνουν για τις υπηρεσίες του Spotify, ενώ η τελευταία ενημέρωση για το σύνολο των ενεργών χρηστών ήταν **75 εκατομμύρια**. Η βάση των συνδρομητών έχει τριπλασιαστεί μέσα σε δύο χρόνια, αφού το Μάιο του 2014 ήταν μόλις 10 εκατομμύρια.

Στο tweet του ο Elk έκανε αναφορά και στην επίσκεψη του Προέδρου των ΗΠΑ στην Κούβα, ελπίζοντας να καταργηθούν οι εμπορικοί περιορισμοί ώστε να επεκταθεί και εκεί. (Πηγή Unboxholics.com)

4.2.5 RED HAT

Red Hat Enterprise Linux

Το κορυφαίο λειτουργικό σύστημα ανοικτού λογισμικού (open source), σε παγκόσμια κλίμακα που προσφέρει ένα πλήθος χαρακτηριστικών που το καθιστούν ως ένα από τα πιο ευέλικτα.

Χαρακτηριστικά

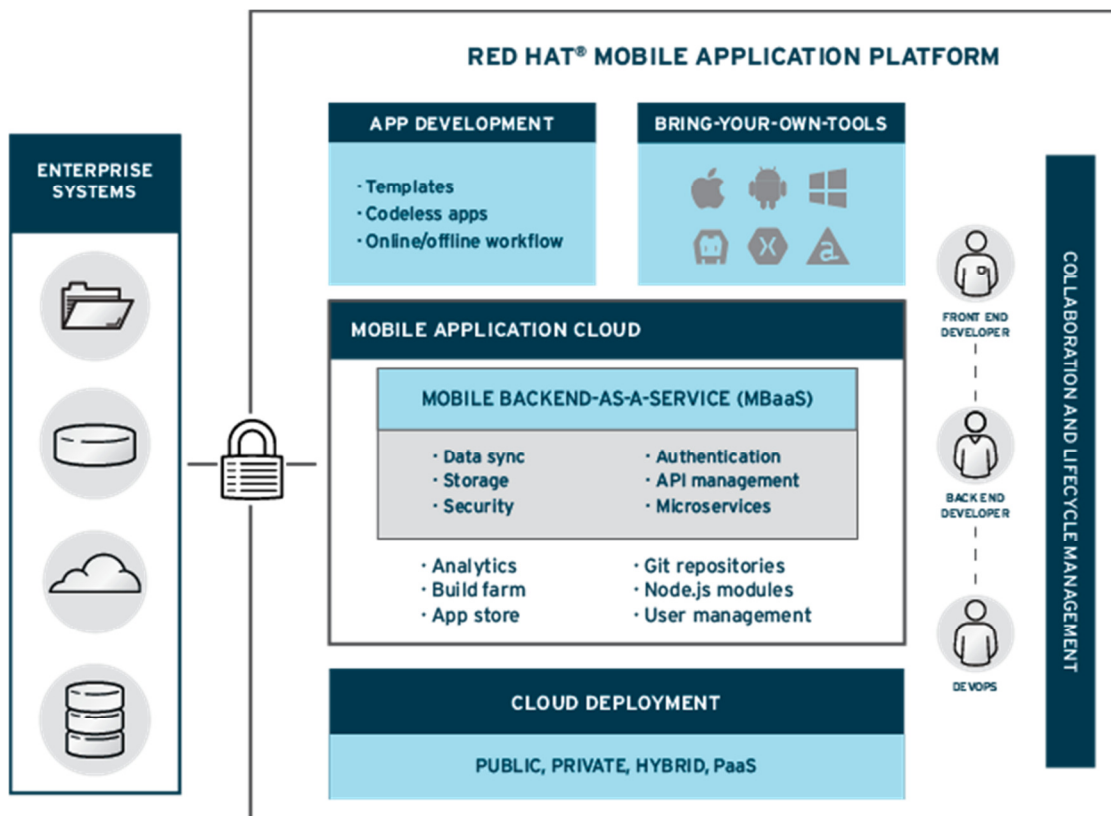
- Συμβατότητα με Λογισμικό
- Συμβατότητα με Υλικό
- Επεκτασιμότητα
- Σταθερότητα
- Ασφάλεια
- Υψηλή απόδοση

Ενσωμάτωση υπηρεσιών

Το Red Hat Enterprise Linux σε συνδυασμό είτε με άλλες τεχνολογίες Red Hat είτε με χιλιάδες άλλες εφαρμογές παρέχει λύσεις που προσφέρουν όχι μόνο απεριόριστη ευελιξία χρήσης αλλά και ακαταμάχητα μειωμένο κόστος αφού στηρίζεται σε αρχιτεκτονική ανοικτού κώδικα. Παρέχει άμεση διαλειτουργικότητα με τα υπάρχοντα λειτουργικά συστήματα WINDOWS και UNIX προσδίδοντας έτσι ακόμα μεγαλύτερη προσαρμοστικότητα στις διαθέσιμες στο σύστημα εφαρμογές.

Δυνατότητα επιλογής περιβάλλοντος ανάπτυξης

Το Red Hat Enterprise Linux είναι το πιο ευέλικτο λειτουργικό σύστημα που κυκλοφορεί αυτή τη στιγμή στην αγορά όχι μόνο σε ό,τι αφορά στο πλήθος των διαθέσιμων εφαρμογών αλλά και στον αριθμό των υπάρχοντων περιβαλλόντων που αυτές μπορεί να αναπτυχθούν (Standalone systems, Virtualized, Software as a Service, Appliances).

J800102

(Πηγή: www.developers.redhat.com)

4.2.6 YOUTUBE

Το YouTube είναι ένας δημοφιλής διαδικτυακός τόπος, ο οποίος επιτρέπει αποθήκευση, αναζήτηση και αναπαραγωγή ψηφιακών ταινιών. Σύμφωνα με τα καταχωρημένα στην ιστοσελίδα **στατιστικά στοιχεία**, κάθε μήνα επισκέπτονται το YouTube περισσότεροι από 1 δισεκατομμύριο χρήστες και κάθε μήνα προβάλλονται πάνω από 6 δισεκατομμύρια ώρες βίντεο, αριθμός που αντιστοιχεί σχεδόν σε μία ώρα για κάθε κάτοικο της Γης(!).

Αν αναλογιστεί κανείς επίσης ότι κάθε λεπτό ανεβαίνουν 100 ώρες βίντεο στο YouTube, ενώ χιλιάδες διαφημιζόμενοι το χρησιμοποιούν για την αύξηση των εσόδων τους, αντιλαμβάνεται τόσο τη κλίμακα ανάπτυξής του και τον παγκοσμιοποιημένο χαρακτήρα του όσο και το πόσο δυσχερής είναι η συμμόρφωση όλων αυτών των χρηστών με το κανονιστικό πλαίσιο προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας και δικαιωμάτων των εκάστοτε δημιουργών. Εξάλλου, δεν είναι λίγα τα παραδείγματα αποκλεισμού των χρηστών από τη δημοφιλή πλατφόρμα εξαιτίας μη επαρκούς αδειοδότησης για τα τραγούδια και τα βίντεο που μεταφορτώνουν.

Φυσικά, σχεδόν κανείς δεν διαβάζει εκ των προτέρων τους όρους που αναρτά η ιστοσελίδα σχετικά με την ορθή χρήση και την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων και οι περισσότεροι από τους χρήστες αρκούνται (κυρίως λόγω άγνοιας για τις συνέπειες του εν λόγω εγχειρήματος) σε απλές διατυπώσεις σχετικά με το copyright, που σε καμία περίπτωση δεν τους καλύπτουν νομικά σε περίπτωση που κάποιος από τους δημιουργούς των έργων στραφεί εναντίον τους για παράνομη προβολή του έργου.

Η Εταιρεία Youtube (θυγατρική της Google), εδρεύει στην Καλιφόρνια, οπότε και η λειτουργία της διέπεται από το δίκαιο των ΗΠΑ και συγκεκριμένα από την Copyright Act του 1976 (μεταξύ άλλων) που καθορίζει τα δικαιώματα των δημιουργών πρωτοτύπων έργων πνευματικής ιδιοκτησίας (μουσική, ταινίες, βιβλίο κλπ), αντίστοιχα με τον Ελληνικό Νόμο 2121/1993 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας.

Αρχικά λοιπόν, σύμφωνα με τους Όρους Χρήσης του Youtube (οι οποίοι, εφόσον ο χρήστης εγγράφεται και χρησιμοποιεί την υπηρεσία **θεωρούνται νομικά αμφοτέρως δεσμευτική συμφωνία**), όταν ο χρήστης αναρτά περιεχόμενο στο YouTube, παραχωρεί στην ιστοσελίδα **μία παγκόσμια, μη αποκλειστική, άνευ καταβολής δικαιωμάτων, μεταβιβάσιμη άδεια** (με δικαίωμα παραχώρησης άδειας περαιτέρω εκμετάλλευσης) χρήσης, αναπαραγωγής, διανομής, δημιουργίας παράγωγων έργων, έκθεσης και παρουσίασης του εν λόγω περιεχομένου στα πλαίσια της παροχής της υπηρεσίας. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι ο χρήστης διατηρεί **όλα τα δικαιώματα ιδιοκτησίας** επί του περιεχομένου. Είναι, ωστόσο, απαραίτητο να παραχωρεί περιορισμένα δικαιώματα χρήσης στο YouTube, προκειμένου να επιτυγχάνεται η ελεύθερη προβολή του υλικού αλλά και να μπορεί ο χρήστης υπό ορισμένες προϋποθέσεις να αποκομίζει χρηματικό όφελος από την προβολή αυτή (διαφημίσεις κλπ).

Φυσικά, μέσα στους Όρους Χρήσης αναφέρεται ρητώς ότι το περιεχόμενο που υποβάλλει ο χρήστης στην υπηρεσία δεν θα περιέχει υλικό, **το οποίο αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία τρίτων**, ούτε υλικό που υπόκειται σε άλλα δικαιώματα ιδιοκτησίας τρίτων (περιλαμβανομένων των δικαιωμάτων ιδιωτικότητας ή των δικαιωμάτων δημοσιότητας), *εκτός εάν προηγουμένως ο χρήστης έχει φροντίσει να λάβει επίσημη άδεια ή έγκριση από τον νόμιμο ιδιοκτήτη ή εάν έχει με κάποιο άλλο τρόπο (πχ **creative commons**) την άδεια να προβάλλει δημοσίως το περιεχόμενο αυτό.*

Για να είναι επομένως κατάλληλο ένα βίντεο, πρέπει να διαθέτει ο χρήστης τα δικαιώματα εμπορικής χρήσης σε παγκόσμιο επίπεδο **όλων των στοιχείων του βίντεο**. Αυτό σημαίνει ότι έχει ο ίδιος δημιουργήσει όλα τα στοιχεία του βίντεο και ότι δεν έχει πουλήσει αποκλειστικά εμπορικά δικαιώματα χρήσης σε κάποιον άλλο. Εάν το βίντεο περιέχει περιεχόμενο που έχει δημιουργήσει κάποιος άλλος, πρέπει να εξασφαλιστεί γραπτή άδεια για τη χρήση και την αποκόμιση εσόδων από αυτό. Αυτά τα στοιχεία περιλαμβάνουν, ενδεικτικά, λογότυπα, μικρογραφίες, μουσική εισαγωγής/τέλους/παρασκηνίου, περιβάλλοντα χρήσης λογισμικού και βιντεοπαιχνίδια.

Χρησιμοποιώντας αυτόν τον όρο το Youtube (ή ακριβέστερα η Εταιρεία), αποκλείει κάθε ευθύνη της για προσβολή πνευματικών δικαιωμάτων και ρίχνει όλο το βάρος προστασίας του δημιουργού στους εκάστοτε χρήστες, εφόσον ρητά προβλέπεται ότι η εταιρεία δεν ελέγχει εκ των προτέρων αν το υλικό που αναρτάται έχει περιεχόμενο που προσβάλλει δικαιώματα δημιουργού, αλλά εκ των υστέρων ενδεχομένως να δεχθεί παράπονα και αναφορές (μέσω της εφαρμογής «παρακολούθησης» των αναρτήσεων) από τους δημιουργούς και να αποσύρει το επίμαχο υλικό. Δεν είναι εξάλλου τυχαίο ότι σε πολλές δικαστικές διαμάχες που αφορούσαν προσβολή πνευματικών δικαιωμάτων, η YouTube υποστηρίζει ότι είναι απλά μια πλατφόρμα στην οποία οι χρήστες αναρτούν βίντεο και δεν φέρει καμία ευθύνη για το περιεχόμενο του οπτικού υλικού (άποψη η οποία έχει πολλάκις αντικρουστεί από τη κρίση των Δικαστηρίων, σημείο το οποίο ξεφεύγει βέβαια από τα πλαίσια του παρόντος.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Στην εποχή μας η έννοια της προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων είναι αμφιλεγόμενη, αφού διαμορφώνεται από μία συνεχή μάχη ανάμεσα στους δημιουργούς που θέλουν να προστατέψουν τα έργα τους και στους αγοραστές ή στους χρήστες που θεωρούν ότι τα έργα διάνοιας ανήκουν στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο και θα πρέπει να διαμοιράζονται χωρίς περιορισμούς. Τελικά, όμως, πώς μπορεί να βρεθεί μία χρυσή τομή; Σίγουρα η κατάσταση θα πρέπει να ισοροπήσει. Από την μία, λαμβάνοντας υπόψη ότι πολλοί από τους δημιουργούς των έργων διάνοιας βιοπορίζονται από αυτό, θα πρέπει να γίνονται σεβαστά τα περιουσιακά τους δικαιώματα πάνω στα έργα τους.

Από την άλλη, αναμφίβολα υπάρχει ένας άρρηκτος συναισθηματικός δεσμός μεταξύ του δημιουργού και του έργου του, οπότε δεν θα πρέπει να παραγκωνιστεί και η προστασία των ηθικών δικαιωμάτων του δημιουργού. Στον αντίποδα οι αγοραστές και οι χρήστες των έργων διάνοιας θα πρέπει να κατανοήσουν τα δικαιώματα των δημιουργών και να αλλάξουν νοοτροπία. Κάτι τέτοιο, όμως, ούτε γίνεται από τη μία στιγμή στην άλλη, ούτε και μπορεί να εφαρμοστεί σε ευρεία κλίμακα, εάν δεν υπάρχει το κατάλληλο νομικό υπόβαθρο. Έτσι, λοιπόν, είναι αναγκαίο να δημιουργηθεί σε παγκόσμιο επίπεδο ένα ενιαίο νομοθετικό πλαίσιο το οποίο να εφαρμόζεται σε κάθε περίπτωση παραβίασης των πνευματικών δικαιωμάτων. Φυσικά, κατά το παρελθόν έχουν γίνει ανάλογες προσπάθειες, όπως οι ενέργειες του Παγκόσμιου Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας, οι οποίες δεν καρποφόρησαν.

Ίσως τον πιο σημαντικό ρόλο στην πάταξη της πειρατείας έργων διάνοιας θα παίξουν για τα επόμενα χρόνια τα εναλλακτικά μοντέλα παροχής ψηφιακού υλικού. Η δημιουργία αυτών των συστημάτων, όπως το i-Tunes και το Netflix, λειτουργεί ευεργετικά τόσο για τον χρήστη, ο οποίος πληρώνει μία πολύ μικρή μηνιαία ή ετήσια συνδρομή, όσο και για τους δημιουργούς και τις εταιρείες παραγωγής, οι οποίες μπορεί να λαμβάνουν πολύ μικρότερα ποσά από ότι θα λάμβαναν πουλώντας το αντίστοιχο ψηφιακό υλικό στην μορφή κάποιου CD ή DVD, αλλά τουλάχιστον παίρνουν κάποια αμοιβή που δεν θα λάμβαναν εάν το υλικό διακινούνταν πειρατικά.

ΕΝΤΥΠΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αλεξανδροπούλου-Αιγυπτιάδου, Ε. (2012). Πνευματική ιδιοκτησία και πληροφορική, Εκδόσεις Θέμις, σελ. 296

Καραγεωργίου, Σ. (2001). Δίκαιο και πληροφορική: οι απαιτήσεις του 2000, Ε. MacAraLicensingonlineinternationallegalissues, Εισήγηση στο Συνέδριο Διεθνούς Δικαίου του Δουβλίνου.

Καλλινίκου, Δ. (1998). Τελευταίες εξελίξεις στον τομέα της πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων σε διεθνές, κοινοτικό και εθνικό επίπεδο, ΔΕΕ. σελ 6.

Coyle, K. (2003). The technology of rights: Digital Rights Management, Presented at the Library of the Congress.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κρυπτογραφία, Συμμετρική κρυπτογράφηση. Διαθέσιμο: <http://bpliroftest.weebly.com/>

European Commission (2007). The Anti-Counterfeiting Trade Agreement, Διαθέσιμο: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2008/october/tradoc_140836.11.08.pdf

Barengolts, P. (2011). The Anti-Counterfeiting Trade Agreement (ACTA) strives to strengthen protection for copyright and trademark owners throughout the world against counterfeiting and piracy of their products by attempting to harmonize the laws of member nations. But will it?. Διαθέσιμο:

<http://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=83358d53-fbbb-47da-b936-a0271439a750>

Ελεύθερο Λογισμικό/Λογισμικό Ανοιχτού Κώδικα, Διαθέσιμο: <https://ellak.gr/>

<http://unboxholics.com/news/>

www.developers.redhat.com

www.insider.gr

www.skai.gr/news

www.epixeiro.gr

www.epixeiro.gr

